

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II, telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina en razmesec: četrdeset 4 Din, polletno 80 Din, celoletno 300 Din; za 1938 razmesec razen Amerike četrdeset 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 60 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Združena gospodarska občina

Od naprednega kmetijskega pionirja smo prejeli naslednji članek, ki ga priporočamo čitateljem iz kmetijskih vrst, da ga dobro presodijo in nam povedo tudi svoje mnenje o res zanimivem predlogu. Tehne pomisleke bomo objavili.

Že od leta 1929. je v veljavi zakon za napredek kmetijstva, ki predvideva med narodom delovanje strokovnjakov, ki so za to usposobljeni po svojem študiju in znanju. Zal pa se ta zakon še po osmih letih ne izvaja niti daleč ne tako, kakor je bil zamišljen. Postavljeni so samo banovinski in sreski kmetijski referenti, ki pa zaradi malega števila pri najboljši volji ne morejo prenesti v živo življenje dobrih zamisli zakonodajalca pri izboljšanju kmetijstva in vršiti naloge, ki jih imajo v svojem socialno-kmetijskem delokrogu. Še vedno imamo sreze brez agronomov, mnogo več jih je pa še brez neobhodno potrebnega kmetijskega tehničnega osebja, brez katerega se ne da izvesti praktično delo na vasi. Niti najboljši sreski agronom ne more pri najboljši volji izvesti ogromnega dela za napredek kmetijstva v srezu, ki ima več ko deset tisoč kvadratnih kilometrov z mnogimi tisoči kmetij. Posledica tega je, da se agronomovo delo podcenjuje, ker pač ni mogel v kratkem času napraviti čudežev, šefi srezov pa kot pravniki ne morejo popolnoma uvideti važnosti in težav tega dela.

Že vsa povojna leta se vlečejo po strokovnem časopisju in se premlevajo na mnogih zborovanjih razni predlogi, kako urediti delo agronomov, da bi imel kmet čimveč koristi od tega. Prav zanimiv predlog je stavil v zadnjem »Agronomskem glasniku« inž. Ivo Ružička iz Osjeka. Spretno je vzporedil socialno-agronomsko službo na vasi s socialno-zdravstveno. Zdravnik na vasi mora vršiti splošno zdravniško službo in ne more biti specialist. Najnujnejše primere leči sam, težje bolnike pa pošlje v bolnišnice. Agronom mora biti prav tako kmetijski vsevedež, kakor je pač vsevedež kmet sam, ki je polje-delec, travničar, živinorejec, vinogradnik, hmeljar, sadjar, čebelar in se bavi še z drugimi kmetijskimi panogami. Od svojega agronoma želi naukov in nasvetov, zato mora ta tudi vse to znati. Težak posel je to za poedinca, zato bi mu morale priskočiti na pomoč kmetijske šole in slični znanstveni zavodi, mu olajšati delo z izvedbo raznih poizkusov in dajati za bolj zamotane primere svoje mišljenje.

Poglejmo, kako je urejena socialno-zdravstvena služba na vasi! Zakon o zdravstvenih občinah je leta 1930. določil, da se za pospeševanje narodnega zdravja ustanovijo zdravstvene občine. Na šest tisoč prebivalcev pride en zdravnik in sestra pomočnica ter osnovanje zdravstvene ustanove (zdravstveni dom). Manjše občine s premajhnim številom prebivalstva se povežejo v združeno zdravstveno občino. Kolikor je potrebna dobra zdravstvena organizacija, še toliko bolj je potrebna organizacija kmetijstva, ker se da le z napredkom v kmetijstvu doseči pogoje za blagostanje in moč narodovo. Ko je kmet gospodarsko trden, tedaj je tudi zadovoljen, rad opravlja svoje državljanske dolžnosti, in mu ne manjka sredstev za čuvanje in negovanje zdravja, kar ga šele usposobi za vsestranski napredek. Nekatera višja uprav-

na oblastva so že poizkušala uvesti v prakso pospeševanje kmetijstva v tej smeri. Tako je v uredbi o občinskih uslužbencih za savsko banovino že predpisano, da se morajo pri občinah postaviti agronomi kot glavni občinski uradniki. Sestavljač te uredbe je imel pač pred očmi potrebo po agronomu na vasi, ker se more kmetijstvo na vasi dvigniti le tedaj, če je agronom čim bliže kmetu. Zal pa občine v veliki meri niso uvidele potrebe po nastavitvi agronomov, ker se brigajo pač največ za znižanje občinskih doklad. Nasprotno pa kažejo kmetje sami mnogo več razumevanja za nastavitvev agronomov pri občinah. Na mnogih krajih so ponudili člani občinskih in sreskih kmetijskih odborov celo brezplačno stanovanje za agronoma in potrebno zemljišče. Ministrstvo za notranje zadeve je sicer preko banskih uprav dalo priporočilo za postavitvev agronomov pri občinah, toda kakor vedno se je tudi sedaj izkazalo, da takšna splošna priporočila kaj malo zaležejo. Zato bi bilo treba z jasnimi zakonskimi predpisi določiti, da morajo občine nastavitvev agronome, kakor so nastavitvev zdravnike in že prej blagajnike in tajnike. Manjše občine naj bi se spojile v združene gospodarske občine tako, da bi padlo na enega agronoma okoli 5000 kmetij.

Od nastavitve občinskih agronomov bi imela naša vas velike koristi, ker bi mogel ta mnogo uspešneje delovati za pospeševanje kmetijstva, ker bi imel manjše področje z manjšim številom kmetij, ki bi jih pa zato tudi osebno dobro poznal in bi seveda poznal tudi talne in podnebne razmere in bi mogel med dnevom dajati nasvete pri samem delu, na večer pa bi imel sestanke in razgovore. Občinski agronom bi se brigal za skupne pašnike in zemljiške zadruge. Živeč v vasi bi se kmalu uživel v gospodarske razmere in kmetijske potrebe. Pri osnovnih šolah so skoraj povsod tudi vrtovi, ki pa danes služijo večinoma učitelju za zelenjadni vrt, ko je izumrl stari učiteljski rod, ki je poučeval odrasle in šolske kmetijske sinove v sadjarstvu, vinogradništvu in čebelarstvu. Mlajši učiteljski rod pa nima časa za pospeševanje kmetijstva, žal mu mnogokrat manjka potrebnega znanja za to. Kakor danes stvari stojijo, tudi ne bomo iskali pomagачev za pospeševanje kmetijstva med učiteljstvom in drugo vaško inteligenco, ker je treba za to delo resnega strokovnjaka. Nasprotno, agronom bi moral iti v osnovno šolo in tam na nadaljevalni šoli predavati kmetijstvo, da bi se tako mogli vzgojiti novi rodovi naprednejših kmetovalcev. Prosvetno ministrstvo bi napravilo prav lepo uslugo kmetom, če bi odredilo, naj predavajo kmetijstvo v osnovnih, meščanskih in učiteljskih šolah le kmetijski strokovnjaki, ker je vprav v kmetijstvu vsako šušmarstvo v veliko škodo. Prav važni so za pospeševanje kmetijstva zimski tečajji. Sedaj so ti tečajji prostovoljni, morali bi pa postati obvezni, ter bi moral vsak kmetijski sin posečati od 18. do 20. leta skozi dve zimi kmetijski tečaj. Za odrasle kmetovalce, ki so samostojni gospodarji, bi se morali vršiti obvezni praktični tečajji. Razen te ožje delavnosti bi občinski agronom mnogo zalegel tudi pri zadrugištvu. Dejstvo je namreč, da je ena glavnih ovir za širjenje vnovčevalnih in nabavljalnih kmetijskih zadrug veliko pomanjkanje šolanih ljudi med zadrugarji in

bi občinski agronom mogel tu zelo mnogo koristiti. Podjetnemu občinskemu agronomu bi kmalu uspelo, da bi osnoval občinsko drevnico, poskusna polja in druge slične ustanove za pospeševanje kmetijstva, kjer bi se dali delati razni poizkusi, dosežena dognanja pa bi se dala koristno uporabiti na vzornih posevkih naprednejših kmetov v koristen in očiten zgled vsem ostalim. Na ta način bi se najhitreje in najlažje širila nova koristna dognanja med širokimi kmetijskimi masami.

Združene gospodarske občine bi dobile z nastavitvijo občinskega agronoma pionirja kmetijskega napredka in bi se pospešil tako ves napredek narodnega gospodarstva. Zakon o pospeševanju kmetijstva določa, da mora vsaka občina dati deset odstotkov svojega proračuna za pospeševanje gospodarstva občinskemu kmetijskemu odboru. Potemtakem ne zahteva nihče obdavčenja z novimi dokladami, temveč samo koristnejšo razdelitev občinskih sredstev. Naravnost žalostno je, da bi kmetijske občine ne hotele za glavno panogo gospodarstva žrtvovati teh malenkostnih vsot. Občina je vendar v prvi vrsti gospodarska organizacija, ki šele v prenešenem delokrogu vrši posle državne uprave. Zato je tudi pravično, da se najprej briga za najštevilnejše občane, za kmete s tem, da daje sredstva za pospeševanje kmetijstva, ne pa da samo jemlje za razne doklade, ki jih troši v druge svrhe. Za učitelje in za zdravnike plačuje kmet doklade, zakaj bi ne zahteval svoj delež na raznih dokladah tudi za kmetijstvo samo.

Seveda bi bilo potrebno, da bi si občinski agronomi izpopolnili v primernih tečajjih svoje praktično znanje o prvi pomoči pri živini, ker ima kmet mnogo škode, ko hodi sredi najhujšega dela pri obolenju živine po živinozdravniku po cele ure daleč, med tem pa mu zdravijo živino razni mazači. Občinski agronom bi mogel v takih primerih dati navodila za prvo pomoč, dokler bi ne prišel živinozdravnik. Razumljivo je pa, da bi bila za uspešno delo v kmetijski službi potrebna precejšnja stalnost, tako da bi morali biti občinski agronomi vsaj pet let na istem službenem mestu, da bi se mogli pošteno seznaniti s potrebami in razmerami svojega okoliša.

Predlog inž. Ružičke je tako stvaren, da bi se morali z njim podrobneje pečati vsi, ki se udeležujejo kakorkoli že v javnem življenju. Brez gospodarsko močnega kmeta nima kljub slavošpevom o industrializaciji naša država zagotovljene dobre bodočnosti. Treba je strokovno usposobiti našega kmeta, da bo mogel uspešno tekmovali z napredkom drugih držav. Kaj pomaga kmetickemu prebivalstvu še tako sodobna zdravstvena zakonodaja, kakor je zamišljena v zdravstvenih občinah, dokler je kmet takšen siromak, da mu manjka ne le vseh pripomočkov za izboljšanje njegovega obrata, temveč v mnogih krajih naše države naravnost strada, čeprav so podani morda odlični pogoji za nove kmetijske panoge in za gojitev novih rastlinskih vrst z boljšim donosom. Tudi če je kmet pismen, se ne more oprijeti raznih novotarj kar iz knjig ali strokovnega časopisja, temveč nujno potrebuje v občinskem agronomu svojega svetovalca in zgovornega tolmača včasih res upravičenih pomislekov. Danes pa žal pretežna večina že prav sposobnih agronomov lovi po pisarnah slepe miši s prepisovanjem nekaterih brezsmiselnih statistik. Pravkar na primer smo čitali, da je izdalo

Kmetijsko ministrstvo do hektara in meterskega stota »točno« statistiko, da smo pridelali na 41.891 ha v naši banovini 585.226 meterskih stotov koruze. Kmet pa se smeji tem številkam, saj še niti sam niti njegovi sosed-

je ne vedo, koliko bodo naluščili koruze v dolgih zimskih večerih. Občinski agronom bi poleg vseh drugih poslov pripomogel tudi k odpravi tega nečednega madeža v delu za pospeševanje kmetijstva.

Namestu slabih vinogradov dobre sadovnjake

Sadjarstvo se je v naši banovini v zadnjih letih dokaj zboljšalo, vendar še daleč ni na tisti višini kakor bi lahko bilo in bi moralo biti, če hočemo, da bo donášalo boljši in izdatnejši vir dohodkov. Saj rodi naša zemlja dobro in okusno sadje prijetnega duha, ki ga morejo našemu pridelku zavidati mnoge naprednejše dežele.

Naš sadjar še vedno vse premalo upošteva negovanje sadnega drevja. Veliki večini gospodarjev - sadjarjev že zadošča, da sadno drevo vsadi, in s tem je njegovo delo za več let opravljeno. Pa še pri tem se ne meni dosti, kake vrste sadno drevo je zasadil. In tako se pogosto dogaja, da raste v sadovnjaku toliko sadnih vrst drevja, kolikor je dreves. Potem seveda ni čuda, če to mešanico sadnih vrst ne more tako vnovčiti kakor bi želel. Trгоvec je kupec v veliki množini enovrstnega, dobrega in zdravega, žlahtnega namiznega sadja. Takemu zbranemu enovrstnemu sadju je cena mnogo višja kakor mešanemu. To mora vsak sadjar upoštevati, če hoče napredovati. Poleg tega pa se mora za sadovnjak skozi vse leto zanimati in ga oskrbovati.

Ce bi se kmet v krajih s slabimi vinogradi za svoj sadovnjak vsaj delno toliko zanimal, če bi v sadovnjaku vsaj delno toliko pozornosti obračal sadnemu drevju, kakor jo obrača še tako slabemu vinogradu, bi mu sadovnjak nosil mnogo več dohodkov, kakor mu jih donáša vinograd, s katerim ima le izdatke in nikakih dohodkov, ker slabega vinskega pridelka ne more prodati in mu odleže le za domačo uporabo. Če bi to nekoliko natančneje premislil in preračunal, bi si postavil vprašanje: ali mu ne kaže slab vinograd, ki nima niti prave in ugodne lege, opustiti in ga zasaditi s izbranim sadnim drevjem. Gotovo bi mu sadovnjak dal mnogo več dobička kakor slab vinograd. Poznam spretne in večšega vinogradnika ter umnega

kletarja, ki je iz lastne izkušnje v svojem dobrem vinogradu s prav primerno lego, iz katerega je vsako leto prodal večje množine prav dobrega vina, in kateremu se je obdelava vinograda temeljito obrestovala, zasadil po vsem vinogradu sadno drevje žlahtnih vrst, od katerih upa v par letih imeti večji vir dohodkov, kakor jih ima iz vinograda. Povsem verjetno je, da gospod pravilno in prav dobro računa.

Jesensko zasajanje sadnih drevesc je prav priporočljivo. Pri sajenju pa je treba upoštevati kopanje širokih jam in pravilno sajenje. Jama ni nikoli preširoka; najmanj pa mora imeti 150 cm v premeru. Naši sadjarji še vse premalo upoštevajo rahljanje zemlje. Mlado drevesce, ki je raslo in bilo vzgojeno v dobri, gnojni zemlji, zahteva isto tudi potem, ko se presadi na stalno mesto. Mnogo jih je še, ki mislijo, da mora drevesce samo ob sebi trdno stati v zemlji; to je povsem napačno. Opora mu mora biti kol, h kateremu se drevesce priveže tako, da ga vez pri tem, ko se zemlja seseda, ne ovira, ampak se z drevescem vred poniža.

Tudi na gnojenje mlademu drevescu ne polagajo dovolj pažnje. Pogostokrat se dogaja, da gnoje tako, da pride gnoj pod koreninice. Tako gnojenje je brez koristi. Gnoj mora priti na zemljo vrh koreninic, katerega deževnica in vlaga izpira, da pronica navzdol in morejo tako koreninice srkati hranilne snovi. Paziti je tudi treba, da pride v zemljo le tisti del debela, ki je bil v zemlji že v drevesnici. Ko je drevesce pravilno vsajeno, je prav priporočljivo natresti povrhu nekoliko cestnega blata.

Napačno je mnenje našega sadjarja, da sadno drevje le vsako drugo leto rodi. Sadno drevje more roditi vsako leto, če je pravilno negovano in ima dovolj hrane, katero mu damo s pravilnim vsakoletnim gnojenjem. Drevo, ki mu nimanikuje hrane, novsem na-

ravno, ne more vsako leto roditi. Najboljše gnojenje je tisto, da se zemlja v obsegu krojne odkoplje in odkopani prostor dobro pognoji s hlevskim gnojem. Zelo priporočljivo je, da se okoli drevesa potrese tudi nekoliko žganega apna. Tudi je priporočljivo gnojenje z razredčeno gnojnico v to pripravljene, primerno globoke jamice, ki morajo biti v primeri razdalji okoli krojne, tako da se gnojnica razleže okoli drevesa.

V mnogih sadovnjakih je drevje pregosto zasajeno, kar mu je v kvar. V ravnih legah naj bodo jablane 12 do 15 m vsaksebi, hruške 8 do 10 m, tako tudi češplje. V poševnih legah, rebrih, vinogradih pa se lahko razdalja zmanjša za par metrov. V takih sadovnjakih ima sadno drevje dovolj zraka in solčne svetlobe. Ker pa uporablja sadjar sadni vrt tudi za košnjo, mu bo seno v takem sadovnjaku dobro uspevalo, medtem ko v pregostem sadovnjaku niti trava ne more uspešno rasti, ker ima premalo svetlobe in zraka.

Le zdravo drevo more roditi zdrav sad. Zato je nujno potrebno, da drevesne škodljivce uničimo, kar storimo z brizganjem arborinove raztopnine. Primerno je pozno jesensko škropljenje, pa tudi zgodnje pomladno, vsekako preden se prične drevje napejati in odganjati. Prepozno pomladno škropljenje je škodljivo. Kdor pa iz kateregakoli vzroka zamudi škropljenje z arborinom, katerega je treba vzeti 10 odstotkov (na 100 l vode 10 l arborina), si lahko pomaga tudi s »Schellom«, ki ni karbolinei kakor arborin, temveč oljnata snov, ki ni škodljiva drevju, ako je že v pogonu. »Schell« je prav dobro nadomestilo za arborin in se lahko uporablja že v marcu. V zimskih mesecih, od novembra do februarja, je vzeti 6 odstotno raztopnino, na 94 l vode 6 l »Schella«, v marcu pa 8 odstotno, na 92 l vode 8 l »Schella«. Škropljenje s »Schellom« uniči sadne škodljivce in pomaga k lepemu in dobremu pridelku.

BLAZNIKOVA »VELIKA PRATIKA«

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno Din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12, dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

28

MIRKO BRODNIK:

LJUBEZEN NE UMRE

Da, tisti kos bo kupil. In v dolini je še nekaj njiv, ki bi posestvo lepo zaokrožile. Pa daleč niso od hiše, tako da spravljanje pridelkov z njih ne bi bilo pretežavno. Velik hlev bo moral seveda tudi biti. Zdaj še konja nimajo pri hiši. Samo dvoje krav. Če bo gospodarstvo povečal, bo potreboval tudi konja. In sena ne bo treba več prodajati, ker bo kupil tudi nekaj krav.

Kar videl je, kako rase njegovo posestvo. Potem pa se je zbudil spet v daljni Srbiji v vojaški obleki... Kako nadložna mu je takrat postala.

Naposled je le prišel dan, ko je dal vojakom slovo. Tisti dan se je vojašnica skoraj izpraznila. Vsi, ki so prišli hkratu z njim tja dol, so jo zapustili. To je bilo vriskanja in veselja!

Andrej se je še posebej poslovil od svojega poveljnika in se mu zahvalil za vse usluge, ki mu jih je bil izkazal. Potem mu je povedal, kaj namerava zdaj in ga je povabil, naj se zglaši kaj pri njem, ko bo dom obnovil.

»Rad,« mu je rekel prijazni častnik. »Drugdo leto mislim tako priti v Slovenijo na obisk. Morda me bodo celo za stalno premestili tja. Potem se bova pa lahko videla.« In prijateljsko mu je stisnil roko.

Ko je bil Andrej v civilni obleki, se je čutil kakor prenovljenega. Zdaj je vsega konec, vseh skrbi. Čaka ga zemlja, ki je bil

tako dolgo odtrgan od nje, čaka ga sreča, Marija, Ivanček in vsi drugi, ki so se mu v zadnjem času tako približali.

Tako se mu je mudilo domov, da je med potjo sedel na brzi vlak, samo da bi bil prej doma pri svojih.

Ko se je peljal skozi Zagreb, se je spet spomnil časov, ko je Marija ušla od doma in so vsi mislili, da je v tem velikem mestu. Spomnil se je, kako jo je mati tu iskala, pa je ni bilo. Toda to je zdaj že vse končano, in kar pride zdaj, bo vse lepše, prijetnejše. Veliko mesto je ostalo za njim kakor tujec, ki ga ni nikoli razumel in ki ga tudi razumeti ni maral.

Vlak je hitel dalje. Čedalje bliže je bila domača zemlja. Zdelo se mu je, da že čuti njen topli dih, da že izteza roko po njej. Še nikoli se ni peljal s tako vedrim srcem proti njej. Saj je zdaj vsaj živel v zavesti, da se mu ne bo treba več odtrgati od nje, da bo ostal na njej, dokler bo sam želel, ne pa samo tako dolgo, dokler bodo drugi hoteli. In kaj vse mu bo prinesla ta zemlja! Tisto, po čemer je zmerom hlepel, kar mu je bilo vse. Šele zdaj, ko je bil za nekaj časa od zemlje odtrgan, je spoznal, kaj mu pomeni.

Mračilo se je že, ko je vlak zdrvel čez Sotlo. V padajoči mrak so letele iskre, kakor bi bile hotele vso okolico odeti v žareče plašč. Zdaj, zdaj se je pokazala od daleč vasica z razsvetljenimi okni in izginila potem za ovinkom.

Tako hitro je drvel vlak, a Andreju se je vendar zdelo, da gre še dosti prepočasi.

Nič ni sporočil domov, da pride. Vedo sicer, da se mora vrniti te dni, a tako zgodaj ga gotovo še ne pričakujejo. To bodo presenečeni, ko bo stopil čez domači prag! To ga bodo gledali! Marija, mati, botra in Ivanček. Da, tudi on. Zdaj ga bo že spoznal in spet se mu bo smehljajal kakor takrat pred odhodom.

Zidani most! Zdaj ni več daleč do Ljubljane, in potem bo tam prenočil in se s prvim vlakom peljal dalje. Najpoznejše ob desetih dopoldne bo doma. Doma!

Zdaj se že vije vlak v soteski, ki jo je izdolbla Sava. Andrej gleda skozi okno. Skoraj nič se ne vidi, le tema, ki jo tu in tam predre skozi oblake mesec. In odsevi vlakovih oken, ki plešejo po drevju, po skalah. Hitro zdrkne mimo še nekaj majhnih krajev. Potem čez Savo, v ravnino. Litija, Zalog, vse pohiti mimo kakor blisk. In skoraj takoj nato vlak spet zabrlizga in se začne počasneje premikati. Udarci kretnic pod kolesi. Ljubljana!

Kako blizu doma je že! Da bi ga lahko skoraj objel!

Izstopil je in se pomešal med ljudi. V garderobi je pustil svoj kovčeg. Zdaj je bil spet civilist. Samo kratko ostrizen lasje — o, kako jih je sovražil! — so še izdajali, da prihaja od vojakov. Sel je po mestu. Spet je slišal domačo govoricu, spet je bil med ljudmi, ki so mu bili blizu.

Ko je stopal po ulicah in gledal okoli sebe, je zapazil prijatelja, ki ga že dolgo ni videl.

Živahni sestanki JNS

Sestanek članstva JNS v Celju

Prejšnjo sredo zvečer je bil v nabito polnem salonu Celjskega doma sestanek članstva mestne in mladinske organizacije JNS za mesto Celje. Predsednik mestne organizacije dr. Ernest Kalan je prisrčno pozdravil vse udeležence, prav posebno pa nacionalno, v zelo lepem številu navzočo mladino. Narodni poslanec Ivan Prekoršek je očrtal in osvetlil važne zunanje-politične dogodke: strahotne dogodke na Daljnem vzhodu ter nemoč Društva narodov in vsega sveta spričo dejstva, da se v l. 1937. bje in razvija na Kitajskem gigantska borba dveh velikih narodov, dalje špansko državljansko vojno, nemško gonjo proti Češkoslovaški ter pcta in orientacijo naše zunanje politike. Nato je razpravljajal o konkordatu, ki je odstavljjen z dnevnega reda, o zagrebškem sporazumu, o protestih občinskih odborov JRZ zoper namene združene opozicije. Poudaril je, da dokler JRZ ne razčisti v vprašanju jugoslovenske nacionalne misli položaja v svojih lestnih vrstah, nima pravice apsolvirati na JNS in jo vpraševati po njenem stališču, ki je jasno in slej ko prej isto. Poslanec je dalje obravnaval želno povrnitev odtegljajev državnim nameščencev z izključitvijo upokojencev, vprašanje zastav, dve odločbi Državnega sveta, s katerima se proglašata razpust uprave Celjske mestne hranilnice in uprave Hmeljarskega društva za dravsko banovino za nezakonit in neveljaven, konferenco jugoslovenskega episkopata v Zagrebu, uvedbo komisariata pri Narodni odbrani in druge aktualne zadeve. Ožigosal je tudi neznačajnost in breznačajnost političnih dvoživk v našem javnem življenju. Zborovalci so sprejeli njegova stvarna, tehtna in zanimiva izvajanja z navdušenim odobrevanjem.

Predsednik dr. Kalan je še s pravnega stališča osvetlil zadevi Celjske mestne hranilnice in Hmeljarskega društva ter zavlačevanje izvedbe razsodb Državnega sveta, s katerima sta bila oba razpusta razveljavljena. Končno je poslanec g. Prekoršek poročal še

»Kaj pa iščeš ti v Ljubljani?« mu je rekel.
 »Od vojakov prihajam,« je povedal Andrej.
 »Vračam se domov.«
 »Vidiš, tudi jaz bi rad takole rekel. Mene pa vojaščina še čaka. Zadnjič sem slišal, da si se oženil. Ali je res?«
 »Res. Saj je že precej dolgo tega.«
 »Kako si pa zadovoljen?«
 »Zadovoljen? Zelo. Če me ne bi bilo doletelo toliko nesreč v zadnjem času, bi bil celo srečen. Toda, saj si morda slišal...«
 »Da, bral sem, kako je bilo s tvojim očetom. Toda nič ne maraj za to. Hudo je, če človek izgubi vse, toda čas prinese pozabljeno za vse. Samo da si zdaj zadovoljen in da se ti vsaj obeta sreča.«

Kako hvaležen bi bil Andrej še pred nekaj meseci za te besede. Toda zdaj jih skoraj ni več potreboval. Čas-zdravnik je že celil njegove rane in jih prerasel s pozabljenjem.

S prijateljem sta nekaj časa hodila po mestu, potem pa se je Andrej poslovil od njega in šel spat v gostilno blizu postaje.

Toda zaspati dolgo ni mogel. Preveč misli se mu je podilo po glavi, da bi bil mogel priklicati spanec.

Zjutraj se je komaj zdanilo, ko je vstal in se oblekel. Potem je šel na postajo. Dobro uro je še moral sedeti v kolodvorski restavraciji, preden se je pripeljal vlak, na katelega je sedel.

Ko se je Ljubljana že oddaljevala od njega, je skoraj zavriskal od veselja.

Potem je obstal vlak na njegovi domači postaji. Nikogar skoraj ni bilo tam, da bi ga

bil poznal. Skočil je iz vagona in odhitel po cesti, ki je držala proti domu.

Drugače je hodil dobri dve uri, zdaj pa je že po poldrugi uri zagledal nedaleč svoj dom. Videi je zeleni travnik, ograjo in z rdečo opeko pokrito streho. Iz dimnika se je kadilo.

»Sog ve, kaj zdaj dela Marija. Ko bi slutila, da se bliža on, bi pustila vse in mu pohitela naproti. Kakor zmerom, kadar je sporočil, da pride.«

S hitrimi koraki se je bližal hiši. Presenetil jih bo. Stopil bo med nje, ko še slutili ne bodo ničesar.

Toda ne, ta načrt se mu ni posrečil. Iznenada se je na pragu pokazala ženska postava.

Botra!

Andrej se ni mogel več skriti. Opazila ga je in zaklicala v vežo:

»Marija! Andrej prihaja! Andrej je tu!«

Potem se je pokazala Marija, vsa začeta v obraz. Andrej je pohitel k njej in jo objel. Zdaj sta skupaj, za zmerom skupaj in nič več ju ne more ločiti!

Kaj bi še pisali o svidenju? Da so bili vsi veseli in da tisti večer dolgo niso šli spat. Še Ivanček ni bil nikoli tako dolgo pokoncu kakor ta večer.

In potem so prišli novi dnevi dela in veselja. Andrej je sklenil postati cel zidar. Načrte je imel že narejene in hotel jih je čim prej izpremeniti v dom, kjer bo prebivala srečna družina.

Čez nekaj dni so že prišli delavci. Lepi domek na griču se je prav hitro izpremenil

ZAKAJ

kupuje ljudstvo iz cele Jugoslavije v Trgovskem domu **STERMECKI** Celje

1. KER ima samo dobro blago!
2. KER ima zelo nizke cene!
3. KER ima velikansko izbiro!
4. KER ima vedno sveže in novo blago!

ZAKAJ

ima Trgovski dom Stermecki samo dobro blago! Ker je za nakup blaga določeno posebno osebje pod vodstvom šefa katero pregleda kolekcije vsakega tovarnarja in strokovno preizkusi vsako blago predno se kupi.

ZAKAJ

ima Trgovski dom Stermecki zelo nizke cene? Trgovski dom Stermecki ima 4 oddelke ali 4 trgovine, t. j. trgovino na drobno v pritličju, poštno razpošiljalnico v I. nadstropju, trgovino na debelo v II. in III. nadstropju in tovarno perila in konfekcije v IV. nadstropju. Za vse to skupno podjetje se rabi ogromno blaga in če se kupi to blago v takšni množini, se tudi dosežejo nizke cene in same ta lahko prodaja po nizkih cenah, kateri tudi kupi po nekakih cenah.

ZAKAJ

ima Trgovski dom Stermecki velikansko izbiro? Velika izbira blaga je samo tam možna, kjer je tudi velika poraba blaga in vsa je v Trgovskem domu Stermecki res velika poraba na blagu je razvidno že iz zgoraj omenjenega t. j., da ima 3 vrste trgovine in zraven pa še tovarno perila in oblek

ZAKAJ

je vedno sveže in novo blago? Zopet samo zato, ker je velika poraba in velika poraba je tam kjer je veliko odjemalcev. In zakaj je veliko odjemalcev? Ker ima Trgovski dom samo dobro blago, zelo nizke cene, velikansko izbiro in vedno sveže in novo blago.

Končno

je še omeniti, da je Trgovski dom Stermecki bil primoran letos zaradi vdno večjega prometa kupiti sosedno hišo in ker je bila stara in neprimerna za današnje čase, isto do tal porušiti in na istem mestu sezidati moderno, štirinadstropno železobetonsko trgovsko hišo. Tvrška zaposluje stalno 130 ljudi, sezonsko pa čez 200.

Kdor se ni odjemalec, naj piše po brezplačni moderni flustrirani cenik, da se o vsem tem osebno prepriča.

Naslov:

TRGOVSKI DOM
Stermecki CELJE
 22
 TOVARNA PERILA IN OBLEK

o rekonstrukciji vlade in nekaterih drugih notranje-političnih dogodkih in pojavih v naši državi, dr. Kalan pa o prvi seji banovinskega odbora OJNS v Ljubljani. Zelo lepo

uspeši sestanek je znova izpričal enodušnost, odločnost in borbenost nacionalnih ljudi in njihovo neomajno vero v zmago jugoslovenske nacionalne misli.

v kopico razvalin. Potem pa je začelo rasti novo nadstropje. Tako hitro je šlo izpod roki Čez dva meseca je bila nova stavba že pod streho.

Zdaj se Andrej skoraj odpočiti ni mogel. Povsod je pomagal, vsega se je lotil. Tudi drugi niso za njim zaostajali. Še mati je pomagala, kolikor je mogla.

In ko je prišla nova jesen, je bilo vse dograjeno. Nič več se ni videlo, da so pravkar delali pri hiši zidarji.

Tedaj je tudi Kačarica prodala svoj dom in se priselila k svoji hčeri in zetu. Dobila je lepo sobo, dosti bolj domačo, kakor pa jo je imela v Zabukovju.

Sreča se je naselila v novo Podbregarjevo družino. Nič je ni motilo. Spomini so zamrli, živela pa je samo vera v življenje, lepo, mlado življenje.

Dosti je zahteval novi dom. Dosti rokam je dajal dela, pa tudi hrane. Toda vse te roke se dela niso branile. Znale so prijeti zanj, znale pognojiti zemljo s svojim potom. Znale so sejati svoje žulje v voljno prst, ki je dajala stoteren sad.

Leto dni nato je Marija spet zibala. To pot je dobila hčer. Ko se je prvič povzpela iz svoje postelje, da bi jo videla, se je Andrej sklonil k njej in ji šepnil:

»Da bi bila srečna, vsaj tako ali pa še bolj, kakor sva bila midva!«

In poljubil je svojo ženo na ustnice.

Konec.

Ustanovitev OJNS v Žalcu

Prejšnjo soboto zvečer je bila v Žalcu v gostilni župana Lorberja ustanovna skupščina omladinske organizacije JNS za Žalec in okolico. Zbralo se je 71 fantov in mladih mož, ki so se že vpisali v organizacijo, poleg njih pa še lepo število starejših članov JNS in gostov izven Žalca. Gostilniški prostori so bili prav tesni za ta zbor nacionalistov.

Lepo zborovanje je odlično vodil predsednik pripravljalnega odbora Karel Strahovnik, ki je preprčevalno utemeljeval potrebo po politični organizaciji nacionalne mladine. V svojem govoru se je poudaril spominu velikega kralja Zednitelja ter izrazil neomajno vdarnost nacionalne mladine Nj. Vel. kralju Petru II. Tajnik pripravljalnega odbora Martin Šketa je poročal o dokončanih pripravah za ustanovitev žalske krajevne organizacije OJNS. Zborovalce sta pozdravila in jih bodrila k borbi in delu predsednik celjske sreske organizacije OJNS Jože Veble ter tajnik banovinskega odbora Andrej Uršič. Od vseh navzočih živahno pozdravljen je povzel besedo poslanec Ivan Prekoršek, ki je poročal o aktualnih političnih zadevah. Bil je deležen iskrene zahvale in soglasnega pri- trjevanja.

V prvi odbor krajevne organizacije OJNS za Žalec so bili izvoljeni kot predsednik Karel Strahovnik, mizar v Žalcu, kot podpredsednik sedlar Josip Jug iz Žalca, pos. sin Martin Steine z Zg. Ložnice in pos. sin Karel Antloha iz Gotovelj, za tajnika priv. uradnik Martin Šketa, za njegovega namestnika mehanik Anton Strahovnik za blagačnika pos. sin Ivan Premik, vsi iz Žalca, v odbor pa pos. sinovi Stefan in Alojz Lešnik z Zg. Ložnice, Anton in Jože Bališ iz Vrbja ter kolar Karel Kočevar, krojač Stanko Lihteneger, delavec Miha Cvikel, pek Rafko Andlič, ključavničar Adolf Kraser in Ciri Grobelnik iz Žalca. Namestnika sta Milan Krašovic in Franc Vozlič, nadzornika pa Jože Ruper in Drago Jazbec, vsi iz Žalca.

Pri slučajnostih sta govorila še Rudolf Lorber, župan in predsednik organizacije JNS v Žalcu, ter Drago Zabkar, strokovni tajnik iz Celja. S prisrčnim aplavzom so se jima zborovalci zahvalili za njune bodrilne besede. S pozivom na borbeno delo za zmago jugoslovenske misli je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor, ki so se ga poleg že imenovanih udeležili tudi zastopniki sreske organizacije JNS ravnatelj Voglar iz Celja, tajnik sreske OJNS Hlačar in zastopniki omladinskih pripravljalnih odborov iz sosednih krajev Savinjske doline.

Zborovanje Kmetijske zbornice

Pretekli teden je bila v dvorani ljubljanskega magistrata druga seja novoustanovljene in novoizvoljene Kmetijske zbornice za našo banovino. Sejo je vodil predsednik g. Martin Steblovnik, ki je pojasnil, da je bil poslan osnutek pravil oziroma statutov Kmetijske zbornice vse svetnikom v pregled. Mnogi svetniki so poslali razne spreminjalne predloge.

Obširna pravila določajo predvsem, da je področje Kmetijske zbornice dravske banovine in so njene naloge: proučevati kmetijska vprašanja, dajati nasvete oblastem in posameznikom, sodelovali pri zakonskih načrtih, zbirati statistične in druge podatke, ustavljati in sodelovati pri raznih kmetijskih napravah, oddajati svetovalna mnenja, prirediti ankete kmetovalcev, sodelovati z drugimi zbornicami. Člani zbornice so posetniki kmetijskih in gozdnih posestev, dalje pa zakupniki in uživalci teh posestev, če se sami prijavijo. Važne so zlasti določbe, po katerih so osnujejo pri Kmetijski zbornici stalni odbori, in sicer za poljedelstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, za živinorejo, pašništvo, mlekarstvo, higieno živine, za gozdarstvo, za vinogradništvo, za kmetijsko trgovinsko politiko, za pravna, finančna, davčna, carinska in prometna vprašanja, za kmetijsko organizacijo, združništvo, kmetijsko vzgajanje in vaško higieno. Osnuje se zborniški urad, ki ga vodi glavni tajnik. Pri vseh mestih, ki jih bo zbornica oddajala, bodo imeli prednost otroci kmetijskega stanu. Zbornica mora imeti seje najmanj štirikrat na leto. Mandat zborniških svetnikov traja šest let, vendar pa jih je po treh letih polovica izžrebana ter bodo razpisane za to polovico nove volitve. Dohodki zbornice bodo dohodki lastne imovine, dohodki lastnih naprav, dohodki od zborniških pristojbin ter drugi dohodki. Zbornica more predpisati doklado na dohodek od zemljišč svojih članov, odnosno na pridobitno. Doklada ne sme znašati več kot 5%. Proračun mora odobriti zborniški svet in pa ban. Zborniška pravila je ban odobrila in so že objavna.

O proračunu Kmet. zbornice je poročal predsednik Steblovnik. Proračun obsega 1.100.000 din izdatkov. Med izdatki je fond 390.000 din, ki je določen za zgradbo zborniškega poslojpa. Dohodki pa so prav tako preračunani na 1.1 milj. din, ki se vsi krijejo iz 5 odstotne doklade na zemljarino. Proračun je bil soglasno sprejet.

Na seji je Kmetijska zbornica sprejela obsežno resolucijo, ki ugotavlja nujnost, da je dolžnost vlade, naj priskoči na pomoč letošnjim oškodovancem, ki so trpeli zaradi vremenskih neugod. Pomoč naj se da v obliki prostih vozovnic, zaposlitve pri javnih delih, ki naj se takoj prične, odpisa davkov, obročnega plačevanja davkov in odložitve obrokov kmetijskih dolgov. Slovensko kreditno združništvo je temelj slovenske gospodarske neodvisnosti in kmetijskega kredita. — Zaradi pomanjkanja likvidnosti sedaj silno trpi. Dolžnost vlade je, da poskrbi za obtok denarja pri kmetijskih zadrugah. Nevarnost je namreč, da pade naš kmet zopet v roke odurov. Trgovinska politika naj se preosnuje v tem pravcu, da se za naše poljedelske pridelke odpro svetovna tržišča, zlasti sosednih držav. Kmetijska zbornica naj se pritegne k posvetu o osnutkih trgovinskih pogodb. Kmetijska zbornica zahteva reformo lovskega zakona in banovinske uredbe k temu zakonu tako, da bodo zaščiteni predvsem interesi kmetov in sadjarjev. Zakupna doba naj se zniža na 6 let, ukine naj se zaščita zajca. Sirolka zakonodaja naj se prilagodi kmetijskiemu stanu, enako sestava učbenikov in naj se ukine vsakoletna izmenjava šolskih knjig, tako da bo omogočeno kmetu šolati svoj naraščaj. Kmetijska zbornica bo stremela za rešitev vprašanja gospodarskega zavarovanja ter bo pri tem upoštevala gospodarsko zmogljivost. — Proučevala bo tudi socialni položaj kmetijskega delavstva in vinčarjev, ki je reševanje Kmetijska zbornica pozdravlja pravilnik banovine o melioracijah in zavarovanju plavov, zahteva pa, naj se v banovinski proračun vnesejo krediti za izvajanja tega pravilnika.

pa bo odobraval denarnim zavodom (bankam in hranilnicam) kredite po obrestni meri 3 odstotke in s supergarancijo državnih obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov, odnosno terjatev pri Privilegirani agrarni banki, in sicer pod pogojem, da bodo ti zavodi dobljena sredstva uporabili za izplačila hranilnih vlog do 10.000 Din. Ti krediti za osvoboditev hranilnih vlog do 10.000 Din se ne bodo odobraval samo denarnim zavodom, ki so pod zaščito, temveč tudi onim, ki niso zahtevali zaščite, ki pa ne izplačujejo vlog v celoti. Prav tako se bodo smeli tudi krediti Poštne hranilnice zadrugam uporabiti le za izplačilo nekaterih drugih terjatev. Pri teh novih kreditih Poštne hranilnice in Narodne banke ne gre za odkup terjatev, temveč za več ali manj kratkoročne kredite na podlagi kmečkih terjatev. Kakor pa je znano, sme Narodna banka odkupovati le menice, ki nimajo daljšega roka od treh mesecev; le menice kmetovalcev lahko odkupi z rokom do 9 mesecev. Uspeh akcije za mobilizacijo kmečkih terjatev bo torej predvsem odvisen od tega, na kakšen rok bodo denarni zavodi dobili posojila. Če bodo dobili le kratkoročna posojila za izplačilo vlog, se te možnosti ne bodo mogli v večji meri posluževati, saj bo treba ta posojila tudi vračati. Posojila, ki jih bo dajala Poštna hranilnica zadrugam, pa bodo le tedaj omogočila praktično mobilizacijo kmečkih terjatev, če ne bodo tudi ta posojila kratkoročnega značaja.

Prijateljem

Vodnikove družbe

Mesec november je vsa leta že praznični čas Vodnikove družbe in slovenske knjige sploh. Zakaj ta mesec nam vselej prinese bogato knjižno žetev naše priljubljene književne matice, žetev, ki ponese v sleherni slovensko vas lepe, izbrane knjige, ki ustvarijo našim številnim članom toliko iskrenih in domačih ur zabave in pouka.

Še štirinajst dni nas loči od izida štirih letošnjih Vodnikovih knjig, t. j. bogato ilustrirane Vodnikove pratike za leto 1938, povesti »Strte peruti« Ivana Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Šestovih sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Te dni bodo naši poverjeniki dokončno zaključili nabiranje članov, ker žele pravočasno opraviti svoj prosvetni posel med našim ljudstvom, da ne bodo z naknadnimi prijavi zavlačevali ekspedicije knjig, ki jo Vodnikova družba želi opraviti točno in hitro.

Tem našim agilnim in požrtvovalnim poverjenikom tem potom še enkrat polagamo na srce, da naj dni, ki nas še ločijo od izida Vodnikovih knjig, spretno porabijo za nabiranje članov in skušajo privedi v širni krog Vodnikovcev, še vse tiste omahljivce in odlashevalce, ki se do zadnjega ne morejo odločiti, da bi sebi in svoji družini naročili lepe Vodnikove knjige. Borih 20 dinarjev pač ni tak strašen strošek, če pomislimo, da je zbirka Vodnikovih knjig vselej dogodek v našem slovstvu in da te knjige nudijo starim in mladim okrog 30 tiskanih pol izbranega čtiva.

Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knaflejeva ulica 5.

Ob 140 letnici prvega slovenskega časopisa mora Vodnikova družba, ki nosi ime po Valentinu Vodniku, starešini slovenskega novinstva, zbrati okrog sebe v spomin svojega velikega pokrovitelja v jubilejnem letu 1937. toliko članov, kakor še nikoli doslej!

HVALEŽEN OPRAVEK

Jože: »Povej mi, ali je pisateljjevanje kaj hvaležen opravke?«

Tone: »Vsekakor! Vsaj meni, kadarkoli kam pošljem kak rokopis, vedno vse z zahvalo vrnejo!«

Pred delnim izplačilom vlog

Poštna hranilnica je sklenila, da bo kmetijskim kreditnim zadrugam in njihovim zvezam odobraval kredite v tekočem računu z obrestno mero 3 odstotke na podlagi njihovih terjatev pri Privilegirani agrarni banki, in sicer do višine 25 odstotkov nominal-

nega zneska teh terjatev. Ker predstavljajo terjatve denarnih zavodov 50 odstotkov neznižane vsote kmečkih dolgov, bo torej Poštna hranilnica dajala kreditnim zadrugam specialne kredite do višine 12,5 odstotkov neznižanih kmečkih dolgov. Narodna banka

Slab nasvet za preosnovno ljudske šole

V zadnjem Gorenjcu od 23. okt. se je lotil potrebe preosnove naše osnovne šole neki Burčov Fr. pod naslovom »Naša ljudska šola«. Pred vsem drugim se spodtika ob srbohrvaščini, ki se na več razrednicah že od tretjega šolskega leta, odnosno tretjega razreda poučuje. Poudarja, da je ta pouk prezgodnji in v kvar priučevanja čiste in dobre slovenščine. Zato se naj srbohrvaščina črta v nižjih razredih in preloži na višje razrede proti koncu osnovno šolske obveznosti. Tako zahtevo ima ta reformator.

Da bi bil pouk tega predmeta v kvar napredku slovenščine, če se že uči srbohrvaščina na tej stopnji, pač ni utemeljen, ker je ta jezik našemu vendar povsem soroden in najbližji. Čudno, da se gotovi ljudje spodtikajo že nad vsako srbsko besedo. Včasih ni bilo tako. Pred vojno se je ubijala v glavo

nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od tretjega leta naprej. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu. In tedaj je bila nemščina malo drugače kot glavni predmet. Od uspeha znanja nemščine, je zavisel tudi uspeh napredka na dotični šoli. Od tega je bila zavisna v največ primerih dobra ocena učitelja. Vse je bilo dobro, nobene pritožbe proti temu. Kakor na lajičnih šolah, še veliko manj je bilo to podvrženo kaki kritiki na samostanskih šolah, katere so bile prve pomemčevalnice ženske mladine. Tedaj je bilo vse dobro in vzorno, ko se je šlo za nam tuji jezik. Danes je pa drugače, ko se nahajamo v narodni državi in ko gre za naš bratski jezik.

*K zdravju
Tvojega otroka spadajo tudi
zdravi zobje*

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Zadoščenje županu Pircu in obč. odboru v Kranju

Pred skoraj poldrugim letom je kr. banska uprava v Ljubljani razrešila predsedstvo občinskega odbora v Kranju z dolgotrajnim zaslužnim županom g. Cirilom Pircem na čelu. Razrešenim so se očitala kazniva in nečastna dejanja in je klerikalno časopisje obmetavalo zaslužne napredne in javne delavce iz Kranja z blatom. Še vse huje seveda so politični nasprotniki govorili od ust do ust. Pričela se je kazenska preiskava, ki je po zakonu predpisana za primer razrešitve, župan Pirc in občinski odbor pa sta vložila pritožbo na upravno sodišče v Celju. Kazenska preiskava je, kakor v vseh drugih podobnih primerih, tudi v zadevi župana Pirca in kranjskega občinskega odbora pokazala, da se razrešenim občinskim funkcionarjem ne more očitati nič kaznivega in nečastnega. V kranjskem primeru sploh ni prišlo do obtožbe, temveč je ljubljansko okrožno sodišče kazensko postopanje ustavilo. To se je zgodilo konec septembra tekočega leta.

Medtem so pritožbe župana Pirca in občinskega odbora pri upravnem sodišču počivale. V Kranju je prišel na krmilo nov občinski odbor, ki je na svojevrsten način rešil pritožbo bivšega občinskega odbora. Sklenil je namreč, da jo umakne. S tem je dejansko onemogočil, da bi bivši občinski odbor, ki so ga bili nasprotniki toliko obrekovali in blatili dobil zadoščenje. Zakaj je bivši občinski odbor vložil pritožbo? Bil je to dolžan storiti v obrambo svoje časti, svojega vestnega in požrtvovalnega dela, ki ga je vršil z županom Pircem na čelu. Ko se je moral umakniti, je pustil v blagajni pol milijona din gotovega denarja, s katerim so potem njegovi nasledniki krili primanjkljaj svojega gospodarstva. Pritožbe bivšega občinskega odbora so se seveda bali tisti neodgovorni elementi, ki so povzročili lanske dogodke. Sram jih, je da bi širša javnost spoznala njihova pota in dejanja. In zbežati hočejo pred obsodbo javnosti in volilcev. Zato so hoteli to svojo sramoto preprečiti z umaknitvijo pritožbe, za kar pa

manjka sedanjemu občinskemu svetu vsaka podlaga, zlasti pa moralna, ker ne gre za njegovo zadevo, nego za čast in dobro ime njegovega predhodnika. Župan Pirc pa ni umaknil tožbe. In tako je kranjska afera vendarle pred upravnim sodiščem prišla v razpravo. Upravno sodišče je s sodbo od 16. oktobra razveljavilo odlok banske uprave o razrešitvi župana Pirca ter je utemeljilo svoj sklep z ugotovitvijo, da dejanja, ki jih je razrešitveni odlok očital županu Pircu in občinskemu odboru, sploh niso kazniva, odnosno da ni dokaza, da bi jih bil g. župan Pirc sploh izvršil. Do te ugotovitve je prišlo tudi kazensko sodišče po dolgotrajni preiskavi. Ker torej župan Pirc kaznivih dejanj sploh ni zagrešil, je seveda za upravno sodišče odpadlo tudi razmotrivanje o tem, da bi bila ta kazniva dejanja nečastna. Z odločbo upravnega sodišča v Celju je po poldrugem letu dana zaslužnemu županu in narodnemu borcu g. Cirilu Pircu popolna moralna satisfakcija, z njim pa tudi celokupnemu kranjskemu občinskemu odboru.

17

Arthur
Conan Doyle:

Maščevalci iz Indije

»To je grozno,« je menil. »Dobro vem, kam drži naša pot!«

»Kam?« sem vprašal.

»V Creejsko luknjo,« je odgovoril. »Mislim, da ni več daleč odtod.«

»V Creejsko luknjo?« sem ponovil. »Kaj pa je to?«

»To je velika jama,« je odvrnil kmet, »in tako globoka, da ni še nihče došel do njenega dna. Nekateri ljudje trdijo, da so tam vrata v peklo!«

»Vi ste torej že bili tam?« sem ga vprašal.

»Tam?« je vzkliknil. »Kaj pa naj bi iskal v Creejski luknji? Ne, gospod, tam se nisem bil. Kdor ima zdravo pamet, ne gre tjakaj.«

»Kako pa poznate to jamo?« sem vprašal.

»Moj praded je bil tam, zato jo poznam,« je odgovoril Fullerton. »Zaradi neke stave je šel tja, a potem ni hotel več govoriti o njej. Tudi ni povedal, kaj se mu je tam zgodilo, le strah ga je zmerom bilo, kadar je kdo imenoval to luknjo. Bil je prvi Fullerton, ki je bil pri Creejski luknji, in kolikor se mene tiče, tudi zadnji. Če hočete poslušati dober nasvet, pustite vso reč pri miru in se vrnite domov, zakaj nič dobrega se nam ne more skuhati iz tega vašega pohoda!«

»Mi pojdemo naprej, in če ne z vami, potem brez vas!« je odgovoril Mordaunt odločno. »Pustite nama samo svojega psa, da bo naju vodil. Počakajte naju tule.«

»Ne, ne!« se je razvnel kmet. »Ne maram, da bi mi prikazni splašile psa in ne pustim

da bi sledil samemu zlodeju! Pes ostane pri meni!«

»Pes pojde z nami!« je izjavil Mordaunt z bleščecimi se očmi. »Ne utegnava se zdaj z vami prepirati. Tu imate bankovec za pet funtov. Prepustite mi psa, sicer, pri Bogu, vam ga nasilno vzamem in vas vržem v močvirje, če se boste upirali!«

Lahko sem si predstavljal starega Heatherstonea pred štiridesetimi leti, ko sem videl nenadno grozečo togoto, ki je spatchila obraz njegovega sina.

Denar je dosegel svoje ali pa je morda učinkovala groznja, zakaj kmet je segel z eno roko po denarju, z drugo pa je oddal Mordauntu vrvcu, na kateri je bil privezan pes.

Mordaunt je bil odločen, in prav tako tudi jaz, da razčistiva skrivnost, pa naj se zgodi, kar se hoče.

Fullertona sva pustila kar na mestu in šla spet za psom. Neprestano se vijoča steza je postajala čedalje manj razločna, naposled pa je bila na nekaterih mestih celo pod vodo. A naraščajoča razdraženost psa in stopinje v blatu so naju podžigale, da sva brez odmora hitela dalje do smotra — najgrozotnejšega smotra, ki sem ga imel kdaj v življenju.

Ko sva se bila prerila skozi goščavo visokega bitja, sva naposled dospela do kraja, katerega žalostno stanje bi bilo Danteja navdušilo, da bi bil še strahotnejše opisal svoj pekel.

Na tem mestu je bilo videti, kakor bi se bilo močvirje pogreznilo, zaradi česar je nastal ogromen lijak, ki se je spodaj končaval v okroglasto odprtino, katere premer je znašal kakšnih štirideset korakov. Z vseh strani so se neprestano pomikale v ta tihi, grozni prepad reke tekočega blata.

Očitno je bil to kraj, ki si je pod imenom Creejske luknje pridobil tako slab sloves pri podeželskem ljudstvu. Nisem se čudil, da je tako silno učinkoval na ljudsko domišljijo, saj si ni mogoče misliti mračnejšega, strahotnejšega koščka zemlje.

Stopinje so naju vodile naravnost navzdol proti požiralniku. Sledila sva jim s tesnimi srcema, zakaj slutila sva, da je tu konec našnjega iskanja.

Nekoliko proč od steze, držeče navzdol, sva opazila stopinje onih, ki so se vrnili do roba brezna.

Istočasno sva zagledala te stopinje in obsva zakričala od groze, zakaj v teh stopinjah je bil zapisan zaključek žaloigre: pet jih je šlo dol, a le trije so se vrnili.

Nihče ne bo nikdar doznal podrobnosti te strašne žaloigre. Nikjer ni bilo videti znamenja borbe ali poizkusa bega. Pokleknila sva ob rob luknje in poizkušala prebosti z očmi gosti hlap. Oster, ogabno smrdeč hlap je prihajal iz globine, in slišal sem oddaljeno, naglo šumenje kakor od vode v drobno zemlje. Velik kamen je ležal v blatu, pograbil sem ga in ga vrgel v luknjo, a nisem slišal, da bi bil padel na zemljo ali pa v vodo. Ko sva se sklanjala nad odprtino, sva zdajci zaslišala glas iz silne globine. Jasnino in razločno je zadonel iz prepada zveneč glas, nato pa je spet zavlada grobna tišina.

Politični pregled

V Ankari

So te dni v tišini zborovali šefi generalnih štabov štirih držav Balkanske zveze, Jugoslavije, Grčije, Romunije in Turčije ter do vseh podrobnosti izdelali način, kako bodo v bodoče s skupnimi močmi branili na eni strani nedotakljivost meja držav Balkanske zveze, na drugi strani pa mir sploh na jugovzhodu Evrope in v severovzhodnem delu Sredozemskega morja. Ta posvet v Turčiji je bil dogodek izredno dalekosežnega pomena, ki mu ob pičlosti uradnih podatkov danes še ne moremo dati prave vsebine, ker nam niso znana področja, o katerih so se sporazumevali politiki in generali.

V odboru za nevmešavanje

So zastopniki vlad končno vendarle sklenili, da pristanejo na devet točk angleškega načrta ki se nanašajo na umik prostovoljcev, na priznanje pravic vojskujočih se držav obema strankama in na kontrolo. Predsednik odbora naj stopi v stik z obema strankama v Španiji, da bi dobil čim prej njihov pristanek glede sodelovanja pri umiku prostovoljcev, ki niso Španci. Doseže naj tudi, da se sestavi dve komisiji. Ena komisija bi nadzirala umik prostovoljcev, ki bi se v sorazmerju s številčnim stanjem umikali iz obeh taborov, druga pa da bo ugotovila številčno stanje. Vsaka vlada mora izdati potrebne odredbe za prevoz orožja in odhod ali prevoz prostovoljcev v Španijo, ki bodo v skladu z gornjimi določbami. Na ta način bo vlada pokazala, da pristaja na sporazum, ki je zgoraj načelno nakazan. Resolucija je torej sprejeta; zdi se pa, da se ni dejansko stanje prav nič spremenilo. Boji v Španiji se nadaljujejo z vso srditostjo in je pričakovati glavnega navala na Madrid.

Nemčija hoče kolonije

Nedavno je podprl Mussolini v svojem govoru ob obletnici fašističnega pohoda v Rim, nemške težnje po vrnitvi kolonij. Čuje se, da bo kancelar Hitler v kratkem izjavil, da nemška vlada nič več ne prizna členov versajske pogodbe, ki govorita o odstopu vseh nemških prekmorskih posestev zmagovitim državam. S to izjavo bo vodja rajha osporoval veljavo kolonijskih mandatov, ki jih je Zveza narodov odstopila posameznim drža-

Ne bi imel rad, da bi me kdo smatral za praznoverca, zato ne maram nekaj morda čisto naravnega pripisovati nadnaravnim vzrokom. Ta ostrí glas je pač lahko nastal od vode, premikajoče se globoko v notranjosti zemlje, morda pa je bil skrivnostni zvonec, o katerem sem že toliko slišal. Naj bo, kakor hoče, bil je edini glas iz strašnega groba obeh mož, ki sta po tolikem času plačala svoj zločin s smrtjo v grozotnem breznu.

S trdovratnostjo, s kakršno se ljudje oklepajo zadnjega upa, sva združila svoja glasova v en klic, a odgovorili so nama iz globine le nešteti votli odmevi. Z bolečimi nogami in bolnima srcema sva se obrnila in splezala po blatni rebri na vrh.

»Kaj hočeva storiti Mordaunt?« sem vprašal z zamolklim glasom. »Moreva samo moliti za pokoj obeh duš na onem svetu.«

Mladi Heatherstone me je pogledal z bleščočimi se očmi.

»Vse se je zgodilo po mističnih zakonih onih tujih mož,« je vzkliknil, »a dobro bi bilo pogledati, kaj pravijo k temu angleški zakoni. Mislim, da prav tako lahko obesijo indijskega puščavnikarja kakor vsakega drugega človeka, ki je storil zločin. Morda jih še lahko dohitiva. Tule, dobri pes, dobri pes, tukajle!«

Spravil je psa na sled skrivnostnih tujcev, a pes je nekajkrat povohal stopinje, nato pa se je iznenada vrgel na tla in obležal z naježeno dlako in z jezikom, visečim iz gobca, tresoč se po vsem telesu kakor pravcato vtelesen pasjega strahu.

»Vidiš,« sem rekel resno, »nima pomena boriti se proti silam, ki jim niti ne veš imena. Ničesar ne moreva storiti, le vdati se morava v neogibno usodo in upati, da sta tvoj ubogi

vam. Podoba pa je, da se bo ne samo Francija temveč tudi Velika Britanija postavila po robu takšni nasilnosti.

Za bruseljsko konferenco tihomorskih sil je zavladalo v evropskih mednarodnih krogih veliko zanimanje, čeprav so splošno na jasnem, da od nje ni pričakovati nikakega večjega uspeha v zadevi japonsko-kitajskega spora. Dobro poučeni poudarjajo, da bodo na konferenci, ki se bo pričela te dni in bo trajala morda teden dni, pooblastili Zedinjene države in Veliko Britanijo skupno ali pa le eno izmed njih za neposredno posredovanje me dosrednjo kitajsko in japonsko vlado, da bi se sedanja vojna čim prej končala in spor med osrednjo kitajsko in japonsko vlado, da seljska konferenca bo imela, kakor kaže, svoj poseben pomen v tem, da bodo na njej po dolgem času prvič tesno sodelovali zastopniki treh demokratičnih velesil, Zedinjenih držav, Anglije in Francije. Od tega sodelovanja pričakujejo evropski politični krogi, da se bo morda preokrenil tudi sedanji nevarni položaj evropskih mednarodnih političnih odnošajev. Na kitajskih bojiščih napredujejo Japonci sicer počasi toda trajno in so zasedli celo vrsto prav važnih krajev, med temi skoraj ves Šanghai.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem mariborskem sejmu so dosegli za kg žive teže debeli voli od 4.60 do 6 din, poidebeli voli 3.75 do 5.50, plemenski voli 3.40 do 4.75, biki za klanje 3.50 do 5, klavne krave debele 4 do 4.75 din, plemenske krave 3.25 do 4, krave za klobasarje 2.25 do 3.60, molzne krave 3.25 do 4, breje krave 3.10 do 3.60, mlada živina 4 do 5.50, teleta 5 do 6.75 din. Prodanih je bilo 424 komadov. V Čakovcu so se zadnji teden dvignile živinske cene za pol do en dinar.

SVINJE so se na zadnjem mariborskem sejmu prodajale po naslednjih cenah: 5 do 6 tednov stare od 65 do 100 din, 7 do 9 tednov 85 do 105, 3 do 4 mesece 130 do 170, 5 do 7 mesecev 210 do 340, 8 do 10 mesecev 350 do 445, 1 leto stare 620 do 780 din za komad. 1 kg žive teže so plačevali 6 do 7.50, mrtve teže pa 9 do 11 din.

oče in njegov tovariš prejela na onem svetu plačilo za vse, kar sta pretrpela na tem.«

»In da bi bila rešena vseh vražjih ver in njihovih morilskih pristašev!« je pristavil Mordaunt besno.

Jaz sem si seveda mislil, da so kristjani začeli moriti, preden so budisti mislili na moritev, a glasno nisem rekel ničesar, da ne bi bil razburil svojega spremljevalca.

Dolgo ga nisem mogel spraviti proč od groba njegovega očeta, naposled sem mu pa le dopovedal, da so brez pomena vsa najina prizadevanja in da je najpametnejše, če se vrneva v cloombrski gradič, kjer morda vendarle lahko kaj storiva za aretacijo treh budistov.

O kako dolga, žalostna pot je bila to! Dosti dolga se nama je že zdela, ko naju je vodil majhen up, da bova morda še rešila obe žrtvi. Zdaj, ko se je bila uresničila najina najhujša bojazen, se nama je videla pot nazaj skoro brezkončna. Fullertona sva spet našla na robu močvirja in ko sva mu vrnila psa, sva ga zapustila, da je šel sam domov. Tako mu tudi nisva povedala, kakšen je bil uspeh najine poti.

Šla sva ves dan s težkimi nogami in še težjima srcema čez močvirje, dokler nisva zagledala nesrečnega cloombrskega stolpa. Pravkar je zahajalo solnce, ko sva stopala v gradič.

Ni mi pač treba podrobno opisovati, kako hud udarec je bilo najeno sporočilo za mater in hčerko. Dolgotrajno pričakovanje nesreče še pač ni bilo zadoščalo, da bi bili pripravljeni na to grozno resničnost. Dolge tedne je visela moja uboga Gabriela med življenjem in smrtjo. Čeprav je naposled po zaslugi

Sejmi

8. novembra: Višnja gora, Braslovče, Lesično, St. Jernej;
9. novembra: Kamnik (samo za živino);
10. novembra: Puconci;
11. novembra: Sv. Peter pod Svetimi gorami, Draškovec, Moravče, St. Gotard, Oplotnica, Poljane, Bučka, Studenec, Smartno pri Litiji, Marenberg, Ormož, Srednja vas pri Bohinju;
12. novembra: Smartno ob Paki, Bušeča vas, Ljutomer;
13. novembra: Jurklošter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s pristeto premijo):

- 1 nizozemski goldinar za 23.82 do 24 Din;
- 1 nemško marko za 17.31 do 17.45 Din;
- 1 angleški funt za 214 do 215.50 Din;
- 1 ameriški dolar za 42.80 do 43.17 Din;
- 100 francoskih frankov za 145 do 147 Din;
- 100 češkoslovaš. kron za 151 do 152 Din;
- 100 italijanskih lir za 226 do 229 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 419 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8.77, nemški klirinški čeki pa po 14 Din.

Drobne vesti

— Slovenija je plačala že nad polovico cellega obroka kmečkega dolga. Po številu kmečkih dolžnikov, ki so vplačali anuiteto, smo v Sloveniji dosegli že 89 odstotkov celotnega števila v zagrebški podružnici je plačalo 77 odstotkov dolžnikov, v beograjski centrali 46 odstotkov in v sarajevski podružnici 25 odstotkov.

— Vinogradnikom. Opozarjajo se vinogradniki, da naknadne prošnje za dodelitev trošarine prostega sladkorja za sladkanje mošta pošljejo čim prej, a najkasneje do 5. novembra, ker bi se sicer moglo zgoditi, da se sladkanje ne bo dovolilo, če je mošt že prevreel in je iz njega nastalo vino. Dovoljenje banske uprave se namreč glasi le za sladkanje mošta, ne pa vina.

— Okrog dva in pol milijona litrov novega vina so letos pridelali v naši državi. Ponašalci razmer trdijo, da bo ta količina komaj zadostovala za domačo porabo, kaj šele za izvoz. Le Dalmacija in Hercegovina sta pridelali približno enako količino kakor lani vse druge pokrajine pa štejejo letošnjo

spretnega zdravnika dr. Easterlinga spet okrevala, vendar se ji doslej še ni vrnila njena prejšnja živahnost.

Tudi Mordaunt je bil nekaj časa zelo potrten; šele po preselitvi v Edinburg je počasi prebolel silni pretres, ki ga je bil doživel pri Creejski luknji.

Ubogi gospe Heatherstoneovi pa ne morejo pomagati ne zdravnik, ne izprememba zraka, ne druga sredstva. Počasi in zanesljivo, a brez bolečin hira. Očitno je, da bo kmalu na onem svetu združena s svojim možem, ki so mu bili ona in otroka edino, kar ga je bolelo, ko se je poslavljalo od tega sveta.

Gospodar rBanksomea se je ozdravljen vrnil iz Italije, in mi smo se morali zavoljo tega spet preseliti v Edinburg. To nam je bilo hudo všeč, zakaj zadnji dogodki so nam bili zagrenili mirno življenje na deželi in ga nam obdali z mučnimi spomini. Razen tega je bila na razpologo ugledna in donosna služba v vseučiliški knjižnici, ki je bila po prijaznosti pokojnega sira Alexandra Granta ponudena mojemu očetu. Lahko si mislite, da moj oče ni prav nič okleval, temveč je dobro službo takoj sprejel. Tako smo se vrnili v Edinburg kot mnogo pomembnejša družina, kakor pa smo ga bili prej zapustili.

Zdaj, ko to pišem, sem že več mesecev oženjen s svojo ljubo Gabrielo, a Esther bo postala 23. tega meseca gospa Heatherstoneova. Če bo Mordauntu prav tako dobra žena, kakor je njegova sestra meni, se bova lahko oba smatrala za prav srečna človeka.

Toda namen opisa teh dogodkov, ki sem mu dodal potrjujoče izjave prič, pač ni bil ta, da bi se bahal s svojimi osebnimi razmerami. Nasprotno, pri pisanju me je vodila

trgatev med najslabše. Slovenija je pridelala malo.

— **Naš letošnji izvoz lesa.** V prvih devetih mesecih 1937 je znašal izvoz lesa iz naše države 911.077 ton v skupni vrednosti 857.1 milijona din, napram 469.172 ton v vrednosti 453.5 milij. din leta 1936. Letošnji lesni izvoz predstavlja 18.8% celotne vrednosti izvoza. Glavni kupec našega lesa so bili letos: Anglija 154.733 ton za 198.7 milij. din, Italija 226.420 ton za 168.2 milij. din, Nemčija 101.329 ton za 122.3 milij. din, Madžarska 99.860 ton za 60.4 milij. din, Nizozemska 42.750 ton za 36.3 milij. din, Argentina 30.936 ton za 28.2 milij. din, Alžir 18.355 ton za 16.2 milijona din.

— **Gospodarstvo v Banatu.** V raznih občinah v Banatu so začeli letos s kulturo bombaža. Skupno je bilo zasajenih 14 ha. Vlakno banaškega pridelka je dolgo nad 20 mm, kar popolnoma zadostuje za prejo. Poskuse delajo največ v okrajih Kikinda (občina Mokrin, Padej, Bašajid in Banatska Topola), Novi Bečej in Vršac. Nadalje se zadnje leto opazi znaten razvoj kulture industrijskih, zlasti oljnatih rastlin. Stalno narašča tudi kultura konoplje. Pridetek vina je bil slab. Cene zemljišč so letos narasle za 25 do 35%. V bližini mest ležeča prvovrstna polja imajo ceno 12.000 do 14.000 din. bolj oddaljena in slabša pa od 7000 do 8000 din za oral. Zakupnina za oral znaša okoli 500 do 800 din ali 3 do 4 stote pšenice.

— **Kriza v naši cementni industriji.** Izvoz našega cementa je zagel in močno nezadovolj. Zato so žele cementne tovarne v Dalmaciji odpuščati delavce. V okolici Splita je ostalo brez dela 240 delavcev, odpuščenih bo pa še okrog 200. Tovarne imajo polna skladišča cementa, prodati ga pa ne morejo.

DOPISI

LJUTOMER. (Požig.) V letošnjem letu beleži naša kronika precej požigov, o katerih se more misliti, da jih je podtaknil zloben človek. Prejšnjo nedeljo je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju cerkvenega ključarja Franca Kovačiča na Cvenu. Vsi domači so že mirno spali, ko je bil skedenj že ves v plamenu. Zgorel je do tal. V skednju sta bila še dva naložena voza ajde in letošnja krma; rešiti ni bilo mogoče. V neposredni

edino želja, da bi ustvaril avtentično povest o zelo čudnih dogodkih. To sem tudi storil, ne da bi bil kaj pretiraval ali izpustil, ko sem zapisal in obrazložil vse pripetljaje, ki so bili vzrok, da sta morala umreti korporal Rufus Smith in general John Bertier Heatherstone

Samo nekaj mi je ostalo nejasno. Zakaj so učenci Gulaba Saha zavlekli svoji žrtvi v samotno Creejsko jamo, namesto da bi bili usmrtili kar v Cloomburu? To je, priznam, zame skrivnost. Mistični zakoni so nam pač čisto nepojmljivi. Če bi jih bolj poznali, bi morda spoznali, da je obstajala neka zveza med onim gnilim močvirjem in zločinom, ki sta ga oba krivca izvršila, in da so budistovski obredi in navade zahtevali, naj se zločin kaznuje s prav takšno smrtjo. Morda so budisti hoteli s tem doseči, da bi bili njihovi žrtvi zanesljivo umrli, ne da bi jim bilo treba položiti roko nanju. Vsekako se jim je to še predobro posrečilo. Sam pekel ne more svojih žrtev držati zanesljiveje kakor Creejska jama.

Nekaj mesecev pozneje sem bral v časniku »Star of India« kratko vest, da so se trije odlični budisti, Lal Humi, Moudar Kan in Rem Sing, vrnili s kratkega potovanja po Evropi na parniku »Deccanu« domov.

Takoj za to vestjo je bilo v listu kratko poročilo o življenju in zaslugah generalnega majorja Heatherstonea, ki je bil pred kratkim izginil iz svojega dvorca v wietovnski grofiji in menda utonil, kakor kažejo razni znaki.

Z grenkostjo v srcu se pogosto spominjam svojega prvega srečanja z generalom in tega,

bližini je še več gospodarskih poslopj in še dva kupa slame; vse to pa so rešili vzorni cvenski gasilci, ki so se trudili na vso moč, da so vsaj rešili hišni hram in živino. Sodelovalo je pri požaru še nekaj sosednjih gasilskih čet. K sreči je takrat deževalo in ni bilo vetrovno.

IVANJKOVCI. V Stanovnem je umrl na pljučnici g. Matija Kociper v 58. letu svoje starosti. Bil je v bivši občini Runeč dolga leta prvi občinski svetovalec, potem pa dve leti zadnji župan te občine in nato predsednikov namestnik v občini Ivanjkovci skozi tri leta, sedaj pa član občinskega odbora. Skozi 15 let vse do njegove prerane smrti je bil predsednik krajevnega šolskega odbora v Runeču. Zapušča 86 let starega očeta ter odrasle 4 otroke in sicer hčer in 3 sinove, med katerimi je Peter šolski upravitelj pri Svetinjah, Ivan pa tukajšnji občinski tajnik. Bil je med prebivalstvom izredno priljubljen. Pokopali so ga na pokopališču pri Veliki Nedelji. — Dan pred njim je umrl v Pavlovskem vrhu v 73. letu bivši sodarski mojster in posestnik Franc Zdravec. Bil je več let hudo bolan. Bil je med ustanovnimi člani gasilske čete na Hardeku. Pokopali so ga na pokopališču pri Svetinjah. Naj v miru počivata, preostalih pa naše najiskrenejše sožalje. — Nedavno je nastal v Cerovcu požar pri viničariji g. Franca Kumera. Nastopila je gasilska četa iz Ivanjkovcev. Skode je okoli 10.000 Din. Stavba ni bila zavarovana. — Gasilska četa v Žerovincih je imela prejšnjo nedeljo svoj praznik. Blagoslovitev gasilskega doma ter pred kratkim kupljene brizgalne. Pri kapelici je bila sv. maša, katero je služil g. dekan Bratušek, ki je tudi blagoslovitev izvršil. Popoldne je bila na vrtu g. Pihlarja ljudska veselica s tombolo. Prireditve so se udeležile tudi okoliške gasilske čete, deloma korporativno deloma po deputacijah.

Domače novosti

* **Kraljica Marija v Romuniji.** Nj. Vel. kraljica Marija se je danes dopoldne odpeljala v Balnok v Romuniji, kjer bo ostala nekaj časa v gosteh pri svoji sestri.

* **Velike svečanosti v Skoplju.** Južna Srbija je preteklo nedeljo nad vse svečano proslavila 25-letnico osvobojenja izpod tujega jarma. Carsko Skoplje, srce stare srbske ca-

kako se me je ustrašil, ko je videl, da sem temne polti, kakršno mi je pač dala narava. Zdaj poznam žalostni vzrok, zakaj se je tako bal temnih obrazov, potepinov in obiskovalcev. Pač zaradi tega, ker ni vedel, na kak način se mu bodo približali zasledovalci, na katere ga je zmerom opominjal sovražni zvonec. Mnogo je general ponoči taval okoli, ker ga je skrivnostni zvonec budil iz spanja. In svetilke je ponoči prižigal v vseh sobah le zato, da bi mu domišljija ne polnila temnih sob s strahotami. Vsi njegovi nenavadni varnostni ukrepi pa so bili, kakor je v svojem zadnjem pismu izjavil, le plod njegovega mrzličnega prizadevanja, da bi vsaj nekaj počel, ne pa morda upanje, da lahko uide svoji usodi.

Znanost bo trdila, da sploh ni moči kakršne imajo po svojem zatrevanju vzhodni mistiki. Jaz, John Fothergill West, lahko odgovorim na to le, da se znanost moti. Kaj pa je znanost? Znanost so soglašajoča mišljenja učenih ljudi, in iz zgodovine vemo, da se znanost le počasi pripravi do tega, da prizna kakšno novo resnico. Če hoče znanost ustvarjati znanje, mora opustiti vero v nezmožljivost svojih lastnih metod. Pogleda naj proti Vzhodu kjer so še vsa velika gibanja imela svoj izvor, in našla bo tam šolo modrijanov, ki delujejo po drugih metodah in so v vseh glavnih točkah spoznanja več tisoč let pred moderno vedo.

Seveda, kolikor človeški duh pač lahko dožene veliko uganko stvarstva. Kdo nas lahko pouči o začetku in koncu sveta. Ne-rešeno je in ostane to vprašanje.

revine, je bilo središče svečanosti, kakršnih v tem delu naše domovine še ni bilo. Proslava, ki so se je udeležili najvišji predstavniki države z Nj. Vis. knezom Pavlom na čelu, je bila združena s svečanim odkritjem spomenika Nj. Vel. kralju Petru I. Osvoboditelju in Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Obenem je bila svečana blagoslovitev novozgrajenega skopskega vodovoda, ki predstavlja eno najvažnejših pridobitev južnosrbijanske prestolnice. Po blagoslovitvi je spregovoril predsednik občine, ki je naglasil velik pomen tega dogodka in orisal delo za zgradbo vodovoda, ki se je pričelo leta 1926 in je danes kronano s polnim uspehom. Za skopski vodovod so morali zajeti izvire na Žeden-planini. Dovod do Skoplja je dolg 17 kilometrov. Vodovodno omrežje v samem Skoplju meri 34 kilometrov. Stroški za zgraditev vodovoda so znašali 36 milijonov dinarjev.

* **Iščejo se dediči.** V San Paulu v Braziliji je umrl 18. avgusta naš izseljenec Čekadačič ali Čekada, rojen baje v okolici Bleda. Zapustil je veliko premoženje. Njegovi dediči naj se obrnejo na Izseljeniški komisariat v Zagrebu in pošljejo dokumente, iz katerih je razvidno, da so s pokojnim v sorodu.

»Med nebom in zemljo je več reči, kakor dopušča o njih sanjati vaša šolska modrost,« pravi Shakespeare. K tem rečem spada tudi skrivnost, ki je tako žalostno končala našo zgodbo.

KONEC.

Opomin naročnikom!

Pozivamo ponovno naročnike, ki so z naročnino zaostali, da store svojo dolžnost ne uduče in plačajo na uje odpadle vsote po položajih, ki jih imajo doma. Kdor je ne bi več imel naj píše na upravo lista, da mu pošlje drugo. Onim, ki bi se za naš opomin ne zmenili, bomo poslali poštnega sla v lišo, da pobere s poštnim nalogom dolžne zneske. Ta način pobiranja je seveda dražji, ker račun na pošta za taka opravila posebne pristojbine, ki jih moramo naprtiti dolžnikom. Zato naj nihče ne čaka, ampak naj plača prestovoljno sam, kar je »Domovnik« dolžan.

Uprava „DOMOVINE“

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

* **Smrt uglednega senatorja.** Te dni je preminul v Durdjercu v savski banovini senator Toma Jalžabetič, eden najstarejših članov senata. Pokojni Jalžabetič je bil član kluba senatorjev JNS.

* **Gg. poverjenikom(icam) Vodnikove družbe.** Vse one gg. poverjenike (ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosi Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicijo letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

* **Ravnatelji higienskih zavodov v naši državi** so nedavno razpravljali o vseh važnih higienskih vprašanjih, ki v prvi vrsti zadevajo vasi. Ugotovili so, da je še veliko stvari, ki bi jih bilo treba nemudoma rešiti, a najprej pride na vrsto vprašanje preskrbe podeželja z dobro pitno vodo. Za tem naj velja boj nevarni očesni bolezni trahomu, ki ga pri nas v Sloveniji najdemo največ v Prekmurju, od ostalih delov države pa zaznamuje največ primerov te bolezni Vojvodina.

* **Beraški dom v Zagrebu.** Zagrebška mestna občina hoče zatreči beračenje in prišla je do zaključka, da vsi dosedanji ukrepi nič ne zaležejo. Tudi v Zagrebu so hoteli odpraviti beračenje z nekakšnim prostovoljnim socialnim davkom in ko to ni nič pomagalo, so jeli berače izganjati v pristojne občine. Pa tudi ta ukrep ni dosegel zaželjenega uspeha, ker so se berači vračali v mesto, čim so le mogli. Zdaj misli zagrebška občina zgraditi velik beraški dom, kamor pridejo v prvi vrsti v Zagreb pristojni berači. V domu bo poseben oddelek za siromašne otroke, ki so bodisi brez staršev ali pa ki starši ne morejo skrbeti zanje, da so prepuščeni svoji usodi na ulici. V okviru beraškega doma namerala zagrebška občina ustanoviti veliko kmetijo, na kateri bi bili zaposleni delazmožni berači. Ta kmetija naj bi preskrbovala vse dosedanje socialne ustanove.

* **Voz pod kolesi vlaka.** Na železniški progi med postajama Slivnica in Rače se je pripetila nesreča, ki le zaradi duhaprisotnosti prizadetega ni postala usodna za človeško življenje. Hlapec gostilničarja Finžgarja iz Morja je peljal z žitom naložen voz po cesti, ki vodi čez progo. Zapornice na progi niso bile zaprte, pa je zavozil brezskrbno naprej, v prepričanju, da vlaka še ne bo. Ko pa je prišel na tračnice, je naenkrat pribobnel vlak in vsak trenutek je grozila strahovita nesreča. Hlapec je imel toliko duhaprisotnosti, da je naglo prerezal jermenje ter je tako konje osvobodil in rešil. Voz je pa vlak zdobil.

* **Nemila usoda.** Oni dan je prišla iz bolnice 7 letna železničarjeva hčerka Zora Pravnica iz Nove vasi, kjer se je zdravila zaradi zlomljene noge. Pri povratku domov je padla tik pred stanovanjem tako nesrečno, da si je zlomila levo roko nad komolcem. Dekle so zopet prepeljali v bolnišnico, ki jo je šele zapustila.

* **Huda nesreča v Slovenski Bistrici.** Pri nakladanju lesa v nekem lesnem podjetju je pomagal med drugimi tudi 26 letni kovaški mojster Ivan Blažič. Nesreča je hotela, da se je voz prevrnil in Blažiča je pokopalo skoraj za vagon hrastovih plohov. Po dolgem naporu so siromaka rešili, vendar je zadobil hude notranje poškodbe, prelom lobanje in zlom desne noge ter leve roke.

* **Tatovi na delu.** Na Glogovici pri St. Vidu pri Stični je prodal nek posestnik dva vola. Kupnino, nekaj nad 6000 din. je spravil v omaro, katero je zaklenil. Prihodnji dan je vozil gnoj na njivo. Ko je odpeljal gnoj, je nekdo strl okno, odprl s silo omaro in odnesel denar.

* **Smrt junaka Stanka Turudije.** V Kragujevcu je umrl »divji mašora«, sloveči junak z italijanskega bojišča g. Stanko Turudija, podporočnik v pokoju. Prejšnji ponedeljek so ga spremili k večnemu počitku z vojaškimi častmi.

* **Potujoči umobolnež z otrokom.** Na ljubljanskem glavnem kolodvoru so varnostni organi že nekaj dni opazovali čudaškega moža, ki je prespal v čakalnici več noči. Mož je imel s seboj okrog šestino dekletce, ki jo je

izdajal za svojo hčerko. Govoril je zmešano in iz tega so sklepali, da ni pri zdravi pameti. Ko so ga povabili na stražnico, se je mož legitimiral kot upokojeni sodnik Veljko S., stanujoč v okolici Celja. Ker pa so pri zaslišanju ugotovili, da gre res za umobolneža, so moža in deklico pridržali na policiji in uvedli natančnejše poizvedbe.

* **Poškodbam podlegel.** Kakor smo že poročali, je bil nedavno napaden 63letni posestnik Ivan Mislovič iz Medribnika v Halozah. Mislovič se je zdravil v bolnici, včeraj je pa podlegel težkim poškodbam. Govori se, da ga je poškodoval neki biciklist s tem, da ga je sunil tako, da je Mislovič padel pod lasten voz. Podrobnosti bo dognala sodna preiskava.

* **Samomor.** Ob cesti blizu pokopališča pri Sv. Križu v Ljubljani so našli nezavestnega moškega, v katerem so spoznali 39letnega delavca Ivana Škerjanca iz Podlipoglavja pri Dolunjah. Nezavestnega so odpeljali na reševalno postajo, kjer pa se je Škerjanec, ki je bil zastrupljen z alkoholom, kmalu zavedel. Škerjanec je takoj zaradi nekkih prestopkov prevzela policija. Odvedli so ga v zapor, kjer je nekaj časa silovito razgrajal. Kasneje se je umiril, ko pa je stražnik čez dobro uro pogledal v zapor, je našel Škerjanca mrtvega, obešenega za hladni jermen.

* **S samokresom ga je ustrelil v usta.** Na Sledki gori pri Šmarju pri Jelšah se je zgodila strašna nesreča. Trije fantje so šli vasovat v Sotesko. Med njimi je bil tudi 26letni posestnik Vodušek. Ko so prišli k oknu in klicali deklo, je nenačoma ustrelil neki železniški delavec s samokresom Voduška Ivana. Krogla mu je zelo poškodovala usta, da revož ne more niti govoriti.

* **Huda nesreča se je pripetila v Butajnovi.** 33letni kmečki posestnik Janez Krek je delal rezanico na slamoreznicu. Po nesreči mu je zašla desna roka pod nože slamoreznice, ki so mu odtrgali dlan in štiri prste.

* **Divjaški napad.** Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju sta brata Franc in Pavel Štefančič vdrli v stanovanje Ivana Krajncja, zaposlenega pri Jugotekstilni v Mariboru, in ga z noži oklala. Krajncja so takoj prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Štefančičeva sta pila v neki gostilni pri Sv. Lovrencu, kamor je prišel nekaj minut pred napadom Krajnc Ivan po cigarete. Ko je odšel proti domu, sta Štefančičeva stekla za njim, dvignila vrata iz tečajev, vdrli v hišo in z noži obdelala Krajncja. Krajncjevi ženi sta grozila, da jo bo zadela ista usoda, če bo šla po orožnike. Obupana žena in dva otročička so z jokom priklicali ljudi na pomoč. Orožniki iz Cirkove so proti jutru zločinca prijeli in ju odvedli v ptujske sodne zapore. Ivan Krajnc je star šele 28 let.

* **Smrt mlade matere.** Iz Sevnice nam poročajo o težkem udarcu, ki je zadel ugledno družino posestnika g. Alojza Baumkirchnerja iz Stražišča, prijaznega naselja med Sevnico in Planino. Umrla mu je žena ga. Julija iz ugledne Škobernetove družine s Planine, stara komaj 30 let. Izkravela je na porodu četrtega otroka, tudi sinka, kakor so vsi trije starejši otroci. Mlada žena je zapustila žaljočemu možu 6-letnega Ivančka, 4-letnega Lojzka, 3-letnega Franceljčka, najmlajšemu pa so dali pri krstu ime Karlo.

* **Lobanjo mu je zdobil.** O opekarni zaposleni 18-letni delavec Marijan Milanec iz Zadobrove pri Škofji vasi je stopil oni dan k dvigalu za opeko, porinil glavo skozi odprtino za nalaganje opeke in opazoval dvigalo, ki je vlekle na eni strani opeko navzgor. Prezrl pa je, da spušča dvigalo na drugi strani opeko navzdol. To je postalo zanj usodno. Dvigalo, na katerem je bilo mnogo opek, je treščilo z vso silo na Milančevo glavo, tako da je obenem potegnilo Milanca v notranjost. Milanec je obležal z zdrobljeno lobanjo.

* **Medvedji delajo škodo.** V vaseh Spodnje in Gornje Poljane pri Rakeku delajo veliko škodo na polju medvedji. Samo na Gornjih Poljanah so požrli trem posestnikom koruze in ovsu do 50 mernikov. Na Spodnjih Poljanah cenijo škodo pri sedmih posestnikih na 7000 dinarjev. Pravijo, da se klati okrog

osem medvedov skupaj. Prebivalci prosijo bansko upravo, da ukrene vse potrebno, da se medvedja nadloga zatire.

* **Z vrelo barvo se je polil.** V tekstilni celjski tovarni Weinberger »Metka« se je nevarno opekel z vrelo barvo 26-letni delavec Anton Križan iz Celja. V terek je prenašal vrelo barvo. Revež se je spotaknil, padel in si razlil vrelo barvo po obrazu in desni roki. Dobil je hude opekline.

* **V zaporu se je obesil.** V zaporih ljubljanskega okrožnega sodišča se je obesil na cev centralne kurjave 24-letni Marjan Ščukot, po rodu iz Trsta, ki je presedel baš manjšo zaporno kazen zaradi nekkih tatvin. Bil bi moral biti izpuščen, ker pa je proti njemu še druga preiskava zaradi tatvine, so ga pridržali v zaporu. Najbrže je zaradi tega obupal in si končal življenje.

* **Obsojena požigalca.** Pačnik Pongrac in in njegov sin Franc sta 20. avgusta 1932 v Završah pri St. Vidu nad Valdekom zažgala in uničila svojo bajto z namero, da bi dobila od zavarovalnice 18.000 din zavarovalnine, ki jima je bila tudi izplačana. Stari Pačnik je svojega sina večkrat nagovarjal, naj zažge hišo. Oče mu je tudi zagrozil, da ga bo spodil od hiše, zaradi česar se je on končno očetu uklonil in bajto zažgal. Sin je sam javil svoj zločin, da bi se tako maščeval nad svojim očetom, ki mu je baje obljubil posestvo, če bo izvršil grd zločin. Sodišče je obsodilo Pongraca Pačnika na 2 leti robije in 2600 din denarne globe, njegovega sina pa na 1 leto in 6 mesecev robije in 300 din denarne globe. Pačnik mora vrniti Vzajemni zavarovalnici 18.000 din zavarovalnine in plačati vse sodne stroške.

* **Konja je razmesarilo.** V Šmarju pri Grospljem se je primerila te dni avtomobilska nesreča. Neki zagrebški potniški avto, je vozil skozi vas Šmarje-Sap z večjo brzino. Tam pri Potočnikovi pekarni je nasproti avtomobilu privozil posestnik Ivan Zaviršek z enovpreznim konjem. Ko je avto pridrvel, je konj krenil na sredo ceste. Posestnik Zaviršek je napel vse sile, da bi konja spravil v stran, toda zaman. Avto je konja podril in ga vlekli kakih 20 m naprej pred seboj. Prednji del avtomobila se je naravnost zapil v konja in mu razparal trebuh. Avtomobilisti so nepoškodovani oddrveli naprej proti Ljubljani. Posestniku se tudi ni zgodilo nič žalega. Konj je na cesti poginil. Posestnik Zaviršek trpi do 1500 din škode, ker je bil konj mlad in lep.

* **Ogenj.** V Hercegovščaku je zgorela viničarija, katero je upravljal Ropoša Frano. Lastnik viničarije pa je znani izdelovalec šampanjca gosp. Bouvier Clotar. Plameni so na hitro objeli hlev, iz katerega so z veliko muko spravili živino. Ogenj je uničil hlev, precejšnjo množino sena in del stanovanja, v katerem je stanoval viničar. Ker je bilo vreme izredno vetrovno, se je bilo bati, da plamen obližne tudi sosedna posestva, kar so preprečili požrtvovalni gasilci.

* **Gonilne jermene krađejo.** S parne žage »Jugoles« v Črnomlju so bili te dni ukradeni trije gonilni jermeni, vredni okrog 3000 din. Orožniki so enega izmed tatov že prijeli, vendar ta noče izdati tovarišev, ki so jermena najbrž kje prodali. Gonilni jermeni so bili tudi ukradeni na opekarni Ivana Svetca v Ljubecni. Ukradenih je bilo več gonilnih jermenov, vrednih nad 3.500 din.

* **Burno življenje in strašna smrt.** Iz Čakovca poročajo, da se je odigrala v obmejni vasi v Murščaku strašna tragedija. 54letni premožni kmet Petar Horgoš je v trenutni duševni zmedenosti zaklal svojo ženo, potem se je pa kraj njenega trupla obesil na gredo. Horgoš je imel za seboj burno življenje. Pred 34 leti se je bil napotil v svet. Več let je trdo delal in ta čas si je prihranil toliko denarja, da je lahko kupil s tovariši ladjico, s katero je krenil proti Avstraliji. Med potjo jih je pa zajel vihar in vrglo jih je na samotni otok, kjer so našli na obali mnogo dragocenosti s ptopljenih ladij. To so pozneje vnovčili in še dolgo so se vozili po morju. Pozneje je kupil Horgoš farmo v Avstraliji. Ko se je vrnil domov, ga je napadla težka živčna bolezen.

* S kladivom so do smrti pobili neki roparji gostilničarja Janka Slibarja in njegovo ženo v Radoboju pri Krajini. Morilci so z vso gotovostjo računali, da ima gostilničar veliko denarja in so se ga hoteli polastiti. Zločin so odkrili naslednje jutro, ker se vrata gostilne niso dolgo odprla. Obe žrtvi sta bili popolnoma razbiti in povrh še zabodeni. Preiskavo je vodila zagrebška policija, ki je kmalu nato prišla gostilničarjevega brata in nekaj njegovih prijateljev in prijateljic. Presenečeni pa so bili vaščani, ko je policija prišla tudi nekega 15-letnega dečka, ki so zanj dognali, da je stal na straži takrat, ko so roparji opravljali svoj posel. Mladi pokvarjenec je za potek preiskave povedal tudi največ zanimivih okoliščin.

* Vlom v šolo v Mokronogu. V eni zadnjih noči sta dva neznanca vlomila v stanovanje šolskega upravitelja Friderika Heglerja v ljudski šoli v Mokronogu. Ukradla sta več obleke in lovske puško, vredno 1200 din, ter nekaj drugih predmetov. V shrambi sta se tudi dobro preskrbela z raznimi živili. Skupno sta naredila škode za okoli 3000 din. Ljudje so vlomilca sicer opazili, kako sta popivala v neki bližnji gostilni, toda še preden je bil vlom odkrit, sta vlomilca pobegnila.

* Vino in sadje mu je spustil iz sodov. Veliko škodo je povzročil posestniku Ivanu Ravnjaku v Rušah njegov bivši hlapec. Iz maščevanja mu je navrtal v kleti sode ter je spustil po tleh 300 litrov vina in 400 litrov sadjeva.

* Parizar je ukradel. Posestnik Jožef Kapaun v Rušah je prijavil orožnikom, da mu je bil ukraden s travnika polparizarski voz, vreden 3500 din. V zvezi s to tatvino so orožniki aretirali nekega delavca.

* Nesreča pri spravljaju sodov. 54-letni gostilničar in posestnik Franc Ježovnik v Grizah je spravljajal sode v klet. Pri delu ga je sod pritisnil s tako silo ob steno, da mu je zlomil desno nogo.

* Tisočakj pod celuloidom krastjo deklishe prsi. Marsikje v Jugoslaviji nosijo dekleta polno zlatnikov okoli vratu, da tako razkazujejo svojo doto. Te dni je bilo prošenje na Marijinem hribu pri Sisku, kjer se vsako leto zbere mnogo ljudstva. Od meje so prišla dekleta, ki so imela namesto zlatnikov okoli vratu obešene tisočake, v okviru pod celuloidnim papirjem. Prav postavljate so se s papirnato doto. Nekateri so imele pod tisočaki v okviru tudi napise, kakor ena: »Imam še šivalni stroj in kravo«.

* Pretkan razbojnik. Pred dnevi so našli na polju pri Zemunu sumljivega moškega nezavestnega, z velikim nožem v desnici. Ugotovili so, da je to zločasn razbojnik Lazar Čosić, ki je bil znan še pod različnimi drugimi imeni. V bolnici je ležal 10 dni nezavesten in zdravniki so se trudili okrog njega, da ga spravijo k zavesti, ker je šlo tu za precejšnjo zagonetko. Toda po 10 dneh je Lazar Čosić naenkrat izgubil iz bolnišnice. Očitno je svojo nezavest simuliral (se je pretvarjal) in je zdaj le še povečal kriminalno zagonetko.

* Tatinski delavec. V neki tekstilni tovarni v Celju je bilo v službi več prijateljev tuje lastnine. Tovarnar se je trudil, da bi sam dobil tiste, ki so mu krađli kar cele kose blaga, vendar pa se mu to ni posrečilo. V začetku je izginjalo samo slabše blago in v manjši meri, v zadnjem času pa so začeli krađti kar na debele. Izginili so kosi boljšega blaga do 20 metrov. Tovarnar je tatvino prijavil policiji, ki je kmalu dobila te nepridiprave in jih aretirala. Škoda znaša več tisoč dinarjev.

* Kolesar z ukradenim kolesom. Stražnik je oni dan v Zavodni pri Celju ustavil 16letnega delavca Ivana iz Trbovelj, ki se je pejal na popolnoma novem kolesu. Ko je stražnik vprašal fanta za prometno knjižico, ga je fant osorno zavrnil. Stražnik je prijel za kolo. Fant se je pognal proti bližnjemu platu in ga hotel preskočiti, stražnik pa ga je pravčasno dohitel in odvedel na stražnico. Tam je fant priznal, da je kolo, ki je znamke »Viktoria« in ima evidenčno številko 2-139.317-1, ukradel v Ljubljani. Pri sebi je imel v nahrbtniku novo obleko in večjo vsoto

UZZ-V-NORU-NASHOZT

to denarja, ki si ga je najbrž tudi na nepošten način prisvojil.

* Mladenci rekruti, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru. Informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pokoju, koncesionarna pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* Vlomilci v cerkvi. V cerkev v Selnici na Muri so vdrli drzni vlomilci ter odnesli monštranc in kelih. Oblastva so vlomilcem že na sledu.

* Naplavljeno truplo. Drava je te dni blizu Selnice naplavlila truplo neznanega mladenciča, starega okoli 20 let. Ker je truplo pričelo že razpadati, sodijo, da je ležalo že več dni v vodi. Utopljenec je bil oblečen le v spodnjo obleko, zato sumijo, da gre za samomor v nočnem času. Kdo je utopjenec, še ni znano.

* Zaslini dom mu je zgorel. Nemila usoda je prisilila siromašnega poožnega delavca Pavla Germa, da se je naselil v stanovanjskem vagonu v Radvanju. Ko so kuhali kosilo, so se vnete saje v dimniku in v hipu je ogenj zajel ves vagon. Ta je v nekaj minutah do tal pogorel in rezežu je požar uničil vse, kar je imel.

* Kruh samo iz mešane moke v Italiji. Gorški prefekt je izdal uredbo, ki predpisuje, da smejo od 1. novembra dalje uporabljati za izdelovanje kruha samo mešano moko. V mesecu novembru morajo primešati 5 odstotkov turšične moke, od decembra dalje pa že 10 odstotkov. Mlini morajo imeti od vsake mletve na razpolago 2 kg mešane moke, da se bo nadzorovalna oblast lahko vsak trenutek prepričala, če meljejo po zakonu.

* Aretiran na meji. Franc Šajn, doma iz Knežaka, s stalnim bivališčem v Črnem vrhu, star 41 let, je hotel brez pravnih listin čez mejo v Jugoslavijo. Italijanske obmejne straže so ga zasačile, prijele in poslale v Postojno, kjer ga je sodišče obsodilo na 4 mesece strogega zapora in na plačilo 3000 lir denarne globe.

* Avto jo je ubil. Na državni cesti v Loki pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju je neki avtomobilist povozil 56letno posestnico Marijo Leberjevo iz Slovenje vasi. Dobila je hu-

de notranje poškodbe in počila ji je tudi lobanja. Prepeljali so jo takoj v bolnico v Maribor, kjer je pa poškodbam podlegla.

* Dva obešenca. 40-letnega bivšega posestnika Rudolfa Hafnerja iz Ribnice na Pohorju so pogrešali že 10 dni. Te dni so ga pa našli obešenega v gozdu na Janževem vrhu. Na sebi je imel listek: Tukaj počiva Rudolf Hafner, kdor ga najde, naj o tem obvesti sestro pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Drugega obešenca so našli v Pekerskem gozdu blizu Maribora in sicer je bil to 29 letni delavec Alojzij Knehtel. Truplo je viselo že tri dni in je pričelo razpadati.

* Požar. V Zg. Jablanah, občina Cirkovce, je nedavno zvečer nastal požar na gospodarskem poslopju posestnika Antona Frangeša. Poslopje je z vsemi pridelki kmašu zgorelo. Škoda znaša približno 40.000 din in je krita z zavarovalnino. Gasili so le sosedje, ker gasilski četi manjkajo cevi in denar za nakup bencina.

* Po 23 letih iz Rusije. V Maribor je prispel Andrej Jelinek, doma iz Šmartna pri Ljubljani, ki je bil 23 let v Rusiji. Jelinek je leta 1914. odrinil na rusko fronto, kjer je bil meseca avgusta ujet. Rusi so ga spravili v taborišče v Omsku, pozneje pa je bil premeščen v druga taborišča v Sibiriji, kjer se je leta 1922. poročil. Zdej se je vrnil s svojo ženo in dvema sinovoma preko Varšave in Dunaja zopet v svojo domovino. Dovoljenje za povratek v domovino je dobil šele po dolgoletnih prošnjah. V Maribor je Jelinek s svojo družino prispel brez vsakršnih sredstev. Popoldne so nadaljevali pot proti Ljubljani.

* Rdeči petelin je zapel pri gostilničarju in posestniku Grašiču v Bohovi pri Mariboru. Požar je uničil Grašiču gospodarsko poslopje z vsem gospodarskim orodjem, slamo in senom. Škodo cenijo na 100.000 din. Domnevajo, da je ogenj podtaknila zlobna roka.

Pri reševalnih delih so zadobili hujše poškodbe in opekline domači sin Fric, gospodar sam in njegova žena ter poveljnik gasilske čete Bohova, g. Franc Novak. Škoda, ki je krita z zavarovalnino, cenijo na 140.000 din. Zaradi suma, da je ogenj podtaknila zločinska roka, je komandir hoče orožniške postaje narednik Popovič aretirati Franca Lubanjska iz Razvanja, ki je dejanje že priznal. Na sled so mu prišli po nekem pismu, v katerem je grozil z novim požigom.

Popotnikova torba

Poljansko pismo

Poljane, v novembru.

Letošnje leto ni bilo za nas nič kaj ugodno. Poletje ni dalo tega, kar se je pričakovalo. Slabo vreme je veliko pokvarilo, da se je zdatno manj pridelalo kot smo pričakovali. Čez vse se to pozna na sadnem pridelku. Tudi obisk letoviščarjev ni dosegel številke kot se je upalo. Pri sedanjih težkih razmerah je za kraj vse to v veliko škodo.

Poleg vsega tega smo pa doživeli zadnji čas še velike nesreče, katere so pretresle vse prebivalce doline. Prejšnji ponedeljek, 25. okt., je povozil avtobus kmalu popoldne posestnika iz Poljan, Fr. Varla. Nesreča se je pripetila v visokem klancu. Dopoldne je imel opravka v Šk. Loki. Nazaj grede se je oglašil pri županu gosp. Debeljaku. Od tu se je odpeljal na kolesu proti Poljanam. Na navedenem klancu ga je dohitel opoldanski avto, kateremu se je hotel ogniti na drugo stran, a bilo je prepozno. Avto ga je podrl podse ter mu z eno besedo zdrobil glavo, da je na mestu ostal mrtev. Žalostni primer je pripisati zgolj nesreči. Pokojni, doma v Kropi, je bil dober in priden gospodar ter čez vse skrben družinski oče. Zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. Imel je smisel tudi za druga gospodarska dela v občini, bil je vesten in požrtvovalen obč. odbornik.

Zadnje sredo je bil pokopan na domačem pokopališču, kamor ga je spremljala velika množica občanov. da vzamejo zadnje slovo od njega.

Iz hiše, kateri je gospodaril in se imenuje podomače Vrbančeva hiša, je izhajal prvotno ves Tavčarjev poljanski rod. In kakor bi bila usoda, kot se pravi, sta hiša Kosmova, iz katere je izšel pisatelj dr. Tavčar in ta hiša obe utrpeli v zadnjem času nesreči. Kosmova hiša je pred mesecem pogorela in je gospodar France Tavčar utrpel veliko škodo, izdatno večjo, kot se je mislo v časopisih. No pa hiša je zopet nanovo že pokrita in se bo počasi škoda že še poravnala, a gospodarja druge sosedne hiše na nikdo več ne prikljče v življenje in vendar ga bi hiša in družina nad vse potrebovala.

Posamezniki, kakor drugod, tako imajo tudi pri nas dopadajenje nad gotovimi dogodki ki se pripete. Nikakor ne odobravamo nenoštenih dejanj in naj prihajajo od te ali one strani. Obsojamo jih kar se da. Vendar treba je tudi ob takih prilikah pokazati več srčnega čuta. Pomisliti je treba, da svoji vsled takih nerodnosti že tako čez mero trpe. Pa ne le to. Treba je imeti pred očmi, da se kaj rada škodoželino vračujejo po prečvoru: Danes meni, jutri tebi!

Žalostna smrt tihotapcev

Borovlje, v oktobru

V skladišču puškarske industrije v Borovljah je bil v nedavni noči izvršen vlom. Neznanci so odnesli 16 lovskih pušk, 2 pištoli in 1000 nabojev. Nekaj dni nato je lovec grofa Thurna, Hugo Urbas pri Potoku v bližini jugoslovenske meje naletel na tri moške, ki so imeli pri sebi polno orožja. Pozval jih je, naj se legitimirajo, v odgovor pa so začeli nanj streljati. Lovec je naglo stopil za neko drevo in od tam streljal na neznanca, misleč, da ima opravka z divjimi loveci. Enega je zadel v prsa, enega v trebuh, tretjega pa v koleno. Poslednji je pobegnil k bližnjemu kmetu. Na streljanje so prihiteli tudi drugi ljudje, ko pa so prišli na kraj spopada, sta bila domnevna divja lovca že mrtva. Poleg njih so našli v treh svežnjih ukradeno orožje iz borovejske puškarne. Preiskava je dognala, da je izvršila vlom poznana tihotapska trojica, brata 32 letni Janez in 19 letni Jožef Beton iz občine Cerklje pri Kranju, ter 25 letni Miklavž Rupert iz Senčurja pri Kranju, vsi kmetski sinovi. Jožeta Betona so orožniki izročili sodišču, mrtva vlomilca pa so pokopali v Železni Kaplji.

Sin zabodel očeta

Sv. Lovrenc, v novembru.

Pri Svetih Treh kraljih na Pohorju imajo Pongračevi lepo posestvo, ki je last 82 letnega Martina Pongraca. Pri njem je stanoval tudi njegov 43 letni sin Anton Pongrac s svojo 36 letno ženo Marijo. Vsi skupaj so s hlapci leto za letom pridno obdelovali polja in gozd, tako da je bilo v hiši precejšnje blagostanje. V zadnjem času pa so se pri Pongračevih pričeli pripraviti, in to predvsem zavoljo tega, ker stari Pongrac ni hotel ustreči želji svojega sina, da bi mu izročil posestvo.

Tako sta se tudi v soboto zvečer oče in sin pred domačijo pripravljali. Beseda je dala besedo. Nenadno je sin izvlekel iz žepa nož ter ga zasadel svojemu očetu v vrat. Oče se je takoj zgrudil na tla ter obležal nezavesten v mlaki krvi. Iz hiše so pritekli hlapci, ki so starega Pongraca prenesli v hišo, kjer pa je nekaj trenutkov za tem izdihnil, ker mu je bila prerezana žila odvodnica in je nesrečni Pongrac izkrmavel. Sin se je naslednjega dne podal v Slovensko Bistrico, kjer je povedal, kaj je storil. Orožniki so se takoj podali k Sv. Trem kraljem ter uvedli obširno preiskavo. Zaradi suma, da je Marija Pongračeva nagovarjala svojega moža Antona k zločinu, so orožniki tudi njo aretirali ter sta bila mož in žena izročena v zapore slovenjebistriškega sodišča.

Umor v Črnem grabnu

Lukovica, v novembru.

Med Lukovico in Krašnjo v Črnem grabnu se je v vasi Trnjavi pripetil te dni grozen dogodek, ki je pretresel vso okolico. V noči na soboto je namreč padel kot žrtev do sedaj še neznanega morilca kmečki sin France Okoren, edini sin gospodarja Primoževe domačije, 70 letnega posestnika Gašparja Okorna, ki mu je sedaj ostala samo še hči Liza. V soboto zjutraj je oče Okorn slišal domačega psa nenavadno divje lajati. Vstal je, pregledal domačijo ter našel svojega sina mrtvega na kozolcu. France je ležal v senu, glava mu je bila razmesarjena, tako da so izstopili iz lobanje možgani. Takoj je bilo jasno, da je Franceta Okorna nekdo udaril s sekuro po glavi. Orožniki so uvedli natančno preiskavo ter so začasno aretirali očeta in 30 letno sestro Lizo, o katerih domnevajo, da bosta vedela nekaj podrobnosti o umoru. Okornovi so živeli zelo sami zase. O pokojnem fantu trdijo sosedje, da je bil zelo delaven. Še prejšnji večer je pomagal pri sosedu spravljati steljo, nato pa je šel po svoji navadi počivati v seno na domačem kozolcu.

Brat brata zabodel

Poljčane, v novembru

Vdovljeni posestnik Alojzij Vodušek iz Hrastovca pri Poljčanih je imel dva pastorka in sicer 20-letnega Martina Sajka in 24-letnega Josipa Sajka, ki se pa nista dobro razumela. Prepripi med bratoma so bili na dnevnem redu in naposled se je starejši brat tega naveličal ter si poiskal službo pri posestniku Lorberju, kjer je služil za hlapca, a vsak teden je obiskal svojega očeta na njegovem domu. Kadar je prišel, sta se z bratom spet sprla in ljudje pripovedujejo, da sta se baje večkrat izrazila, da bosta drug drugega ubila.

Do tega žalostnega dogodka je res prišlo. Preteklo nedeljo je sklenil Jože z bratom obračunati za vselej. Prosil je prijatelja Fr. Mihelača, naj ga spremi v očmovo hišo in oba sta se oborožila z dogom in palicami. Ko sta prišla k očmu, je ta že ležal v postelji. Seveda sta si brata takoj skočila v lase. Nenadno je pa Martin pograbil za nož in planil nad brata ter mu zasadel nož s tako silo v srce, da se je ta takoj zgrudil in čez nekaj minut izkrmavel.

Po krvavem zločinu je Martin, ki jo je v pretepu tudi sam skupil po glavi, pobegnil. Že naslednji dan so ga pa orožniki aretirali in prepeljali v zapore sodišča v Blovenski Bistrici.

Ljubico je vrgel v Savo

Zagorje, konec oktobra.

Vsem je še v spominu žalosten dogodek v lanskem poletju, katerega žrtev je postala Marija Klanšičarjeva. Zadnje soboto je stal zaradi njene nenadne smrti pred sodniki 25-letni delavec Albin Dežman. Soobtožena sta bila sinova posestnikov 19 letni France ter 17 letni Janez. Četrty obtoženec se ni odzval, ker je na svetovni razstavi v Parizu. Zato se bo proti njemu vršila razprava posebej.

Glavni obtoženec Albin Dežman, pravi obtožnica, je 7. junija lani na poti ob Savi proti Zagorju po zrelem preudarku vrgel z neke visoke skale svoje deklo Marijo Klanšičarjevo z namenom, da se je znebi, ker mu je postala že v napotje. Poleg tega ga dolži obtožnica, da je izvršil še celo vrsto vlomov in tatvin v družbi s Francem in Janezom. Lani v maju je v Ravnah vlomil v klet Leopolda Vodenika, odkoder so odnesli 40 l jabolčnika. S Francem in odsotnim Janezom je lani januarja 1936 obiskal v Kočiči kaščo Vincenca Kotarja, kamor so vlomili s ponarejenim ključem in odnesli znaten plen.

Obtoženec Albin Dežman je sam še istega dne, ko je Marijino truplo plavalo po Savi, sam prijavil na orožniški stanici na Polšniku, da se je sestel z Marijo na svojem domu in odšel z njo popoldne na tombolo v Zagorje po poti ob Savi. Na nekem mestu ob vodi mu je deklo ponudilo steklenico, češ naj popije malo žganja, v resnici pa je bila v steklenici le očetna kislina. V trenutku, ko je on steklenico odpiral, se je deklo nenadno pognalo v Savo in utonilo.

To svojo izjavo je obtoženec kasneje ponovno bistveno izpreminjal. Imel je namreč istočasno tudi razmerje z Angelo Dolančevom, s katero je imel tudi 2 leti starega otroka. Med Marijo in Angelo je stalno vladal prepri. Tako se je polagoma pojavil sum, da Klanšičarjeva ni umrla naravne in prostovoljne smrti. Ta sum pa je dobil konkretne oblike šele letos v februarju, ko je bil na orožniški postaji v Polšniku zaslišan Albinov svak soobtoženi Franc in je izpovedal, da mu je svak nekoč v septembru zaupno povedal, da Klanšičarjeva ni napravila samomora, temveč da jo je on sunil v Savo.

Obsojen je bil na dve leti ječe, ker je iz malomarnosti dopustil, da je storila Klanšičarjeva samomor.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Orehovo pecivo. Stolci trd sneg dveh beljakov, primešaj 16 dek zmlatih orehov, 10 dek zmlatih lešnikov, 16 dek sladkorja v prahu in eno žličko zmlate kave. Vse skupaj dobro zmešaj. Pekačo namaži z voskom, z žličico pa pokladaj majhne kupčke na pekačo in jih v mlajni pečici osuši.

Čajno pecivo. Zdrobi 42 dek sirovega masla v pol kile moke, potem dodaj 28 dek sladkorja v prahu, eno jajce in še dva rumenjaka in umesi v testo. Umešeno razvaljaj za pol centimetra na debelo in izreži z obodcem za krofe kroge, vsak krog pa spet s manjšim obodcem ali s kozarcem, tako da izrežeš venčke. Ostanke testa spet umesi, razvaljal in izreži, da porabiš vse testo. Venčke pomoči v raztepen beljak, povaljal v sladkorju, pomešanem z zmlatimi orehi, mandeljni ali lešniki, jih pokladaj na pomazano pekačo in spet v zmerno vroči pečici. To je zelo dobro čajno pecivo.

Medeni kolački. V skledi mešaj štiri jajca in 28 dek sladkorja v prahu dobre četrt ure, nakar dodaj 18 dek s kožo vred zmlatih mandeljnov ali orehov. Tudi še dodaj od pol limone in pol pomaranče naribano lupinico, dve zvrhani žlici medu, 12 stolčenih žbic in žlico cimeta. Ko si vse to dobro zmešala, primešaj 21 dek moke. To zmes namaži na oblate (ki jih dobiš v slaščičarni) za prst na debelo in jih razreži na kocke ali pa na podolgovate rezine. Pekačo namaži z voskom, zloži nanjo rezine in jih opeči v precej vroči pečici. Ti kolački so hitro pečeni, zato pazi, da se ti ne zažgo.

× **Najhitrejšje živo bitje.** Naravoslovec Andrews je dognal, da ptiči niso najhitrejši, marveč da so žuželke mnogo hitrejšje. Hitrostni rekord med žuželkami pa je učenjak podelil neki žuželki, katera se znanstveno imenuje Cephonomya. Učenjak je dognal, da ta žuželka doseže 1309 kilometro vna uro. To je seveda strašna naglica. Ko bi bilo kdaj mogoče, da bi človek iznašel letalo, ki bi moglo tako naglo leteti kakor leti ta žuželka, bi lahko v 17 urah preleteli okoli zemlje. Leteli bi torej hitreje, kakor pa se suče zemlja okoli svoje osi. Žuželke so hitrejši letalci kakor pa ptiči, saj so se v letalski službi matere narave urile več sto milijonov let, medtem ko so ptiči na zemlji le 135 milijonov let. Človek pa je razpel svoje peruti šele pred kratkim. On pa ne pozna nobene hitrostne meje.

× **11 kg težka pesa.** V nekem kraju v vzhodni Nemčiji so imeli letos izredno dobro letino pese. Enega izmed teh zemeljskih sadežev so morali po vseh pravih izkopati, kajti njegov obseg in njegova dolžina sta znašala 3 četrti métra. Vse skupaj je tehtalo 11 kg!

× **Knjige tolikšne ko znamke.** Na kongresu knjižnic v Cambridgeu na Angleškem so razpravljali o uporabljivosti ozkega filma v javnih knjižnicah. Ugotovili so, da bo sčasoma moči ozki film uporabljati za velike svetovne knjižne zbirke, ki bi bile s tem bolj dostopne širšim slojem. S pomočjo ozkega filma bi lahko poslali v navadnem poštnem zavoju kakó prav veliko knjižnico po vsem svetu. Profesor Hutten z Britskega muzeja je povedal, da bo moči z ozkim filmom vse angleške knjige, izišle pred uporabo tiska, posneti in jih na ta način poslati knjižnicam Združenih držav ameriških. S tem novim načinom reproduciranja se more velikost knjig zmanjšati na velikost poštno znamke in nato s povečevalnimi aparati povečati do naravne ali še večje velikosti knjig in jih kazati na platnu ko v kinu.

× **Koliko medu da lipov cvet?** Strokovnjaki so natančno preiskali vrednost lipovega cvetja za čebele. Ugotovili so, da izloči deset lipovih cvetov v štirindvajsetih urah 26 miligramov nektarja s 33 odstotki sladkorja. Te številke kažejo, koliko cvetov morajo obleteti čebele, da nam preskrbijo žličko medu.

× **Patent za fabrikacijo dežja.** Dolgo je že znano, da po velikih požarih rado začne kmalu deževati. Zato so večkrat, kadar je bila suša nalašč zažgali svojo veliko prerijo, nakar se je kmalu ulil dež in zmočil zemljo. To stvar je začel študirati neki Madžar ter je pred kratkim svojo iznajdbo dal patentirati. Ta njegova iznajdba je v tem, da bi bilo ob veliki suši, ki napravi toliko škode na polju, zažgati velikansko množino petroleja, in sicer nič manj kakor en milijon kilogramov, kar bi pomenilo blizu enega milijona dinarjev našega denarja. Mož je takole računal: Leta 1934 je suša na Madžarskem napravila za kake 4 milijarde dinarjev škode. Če bi napravili umetno namakanje, bi to veljalo na en katastrofi oral celih 200 dinarjev, medtem ko bi bil isti učinek dosežen s petrolejem, kar pa bi na en oral veljalo le kakih 15 dinarjev. Račun je torej nad vse lep. Samo vprašanje je, kje se bo dobil bogat dobrotnik, ki bi bil voljan zažgati svojih milijon dinarjev za poskušnjo.

× **Novi uspehi s krvnimi prenosi.** Prof. Sjukovu v Kijevu je uspelo, da je otroke s prenosom krvi hitro ozdravil. Posebno dobro se je ta način izkazal v primerih škrlatinke. V osrednjem zavodu so krvno pretakanje z uspehom uporabili za težke opeklino, revmatizem in trebušni legar. Dober učinek je pokazal prenos krvi tudi pri krvnih zastopitvah, gnijočih tvorih in drugih težko ozdravljivih ranah. Eden najlepših uspehov ruske znanosti je ta, da je našla načine za konserviranje krvi. To konserviranje opravljajo na ta način, da pomešajo darovateljevo kri s posebno tekočino. Kri se potem ohrani sveža dva do tri tedne. Napredek krvne transfuzije je najbolje razviden iz tega, da je znašala l. 1932. vsa za prenos uporabljena kri 730 l, lansko leto pa že 10 tisoč litrov.

Mislila je, da je Bredina obleka bela...

... dokler ni obrisala otrokov obraz pri prijateljici, ki pere z Radionom.

Čeprav imate morda dovolj izkušenj v gospodinjstvu – Vaše perilo bi moglo biti vseeno še lepše: s pomočjo Radiona! V primeri z bleščečo belino z Radionom opranega perila, se zdi vsako drugo perilo sivkasto. In zakaj? Ker navadna mila in pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, Radion pa vsebuje kisik, ki skupaj s peno izbornega Schichtovega mila prodira skozi tkanino in opere vsako perilo temeljito in snežnobelo. Zato je z Radionom oprano perilo bolj belo nego drugo perilo. Pri prihodnjem pranju uporabite Radion, ki Vam bo pomagal, da boste dobili snežnobelo perilo.

Schichtov
RADION
pere sam

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak sicer: Paket Serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabljenih ostankov flanelo in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket Serija »T« z vsebino 4 m čisto volnenega blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo.

Reklamni paket Serija »K«, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136.— Dalje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17—21 m I.a barhentov za ženske obleke, bluze in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko, moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150.— Paket

Serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: »Z« št. 1 Din 130.—; »Z« št. 2 Din 160.—; »Z« št. 3 Din 250.—, zadnji I.a kamgarn. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes RAZPOŠILJALNICI KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg. Vsak paket Din 128.—

PRODAM HIŠO S PEKARNO

na prometnem mestu po ugodni ceni. Vprašati Črensoveci, števil. 100, Prekmurje.

Radio Ljubljana

od 7. do 14. novembra 1937.

Nedelja, 7. XI.: 8.00: Mandolinski kvartet. — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Za dobro voljo (plošče). — 9.45: Verski govor. — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.15: Otvoritev razstave A. Foersterja. — 11.30: Koncert češke glasbe (radijski orkester). — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 13.15: Jesensko listje (plošče). — 16.00: Valčki in polke (plošče). — 17.00: Čebelarstvo v letošnjem letu. — 17.30: Prenos cerkvenega koncerta iz stolnice ob priliki proslave 100 letnice rojstva A. Foersterja (3 cerkveni zbori). — 18.30: Češka plesna glasba (plošče). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Slovenska ura. — 20.30: Prevez iz »Prodane neveste« (plošče). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert češke lahke glasbe (radijski orkester).

Ponedeljek, 8. XI.: 12.00: Češki in slovaški napevi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Iz Smetanovih oper (koncert radijskega orkestra). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravstvena ura (Prirojene bolezni). — 18.20: Fibich: Pomlad, simfonična slika (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Češki skladatelji med Slovenci. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert »Pevske zveze« ob priliki proslave 100 letnice rojstva A. Foersterja. — 21.30: Iz čeških baletov in operet (plošče). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesele zvoki čeških kompozitorov (radijski orkester).

Torek, 9. XI.: 11.00: Šolska ura. — 12.00: Solistične skladbe čeških mojstrov (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Iz čeških oper (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Krščanstvo in nacionalizem. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zabavni tednik. — 20.00: Večer Josipa Prochazke. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert češke lahke glasbe (Radijski orkester).

Sreda, 10. XI.: 12.00: Slovanski plesi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Češke pevske skupine (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje. — 18.40: Oblike in dinamika življenja. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Šah. — 20.00: Koncert češke komorne glasbe. — 21.00: Koncert češke glasbe (radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Tercet Stritar in radijski jazz.

Četrtek, 11. XI.: 12.00: Poskočni napevi, veseli odmevi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored obvestila. — 13.15: Slavnostni češki operetni kompozitori (radijski orkester). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Češka narodna pesem (radijski orkester). — 18.40: Slovenščina za Slovence. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: 10 minut zabave. — 20.00: Koncert ljubljanskega šramel-kvart. z vmesnimi spevi g. Mirka Premelca. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Dvořakovi koncertni plesi (radijski orkester).

Petek, 12. XI.: 11.00: Šolska ura: Martin Krpan z Vrha. — 12.00: Iz naše domovine (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Po slovenskem severu (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Ženska ura. — 18.20: Plošče. — 18.40: Francoščina. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti iz življenja izseljenec. — 20.00: Klavirski koncert čeških skladateljev. — 21.00: Podoknice (plošče). — 21.15: Citraški nastop. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 13. XI.: 12.00: Pisani zmes veselih stvari. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Pisana zmes veselih stvari. — 14.00: Vreme. — 18.00: Češki plesni napevi (radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.00: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki. — 20.30: Kako je martinovalec Peregrin Pajek. Pester večer. Sestavila Jožek in Ježek. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Slavne češke koračnice in valčki (radijski orkester).

ODPRTA USTA

Zdravnik: »Ali spite morda z odprtimi usti?«
Bojnik: »Ne vem. Drevi, ko bom spal, bom na to pazil.«

Mali oglasi

POSESTVO

obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, vrta, njiv, travnikov, vinograda, pašnikov in gozda, se ugodno proda. Naslov: Josip Božič, St. Jernej, Dolenjsko.

HRANILNE KNJIŽICE

prodane ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

PRILIKA

ugodnega nakupa trenškotov, hubertusov, obleke, perila itd.

Presker, — Sv. Petra c. 14

DO 100 DIN DNEVNO

lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamke za odgovor. Josip Batič, Ljubljana.

PRODA SE KMETSKO POSESTVO

z gospodarskimi poslopiji in poljem za rejo 8 glav živine. Janez Leskovec, Dol. Jezero, pošta Cerknica.

AL. PLANINSEK

Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10. Izposluje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih knjižic najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

SAMO

Din 98.—

- 63719 Po ceni in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci. Din 98.—
63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—
63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ob 117 letnici obstoja 4. novembra 1937.

odpremo

ekspozituro v Kočevju

TRG KRALJA ALEKSANDRA ŠT. 84

Vršila bo vse posle denarnih zavodov.

Sprejemala bo vloge na knjižice in v tekočem računu in jih obrestovala po 3—5%.

Dajala bo posojila in kredite proti vknjižbi, poroštvu in zastavi vrednostnih papirjev po najugodnejših pogojih.

Vloge bo izplačevala brez omejevanja.

Blagajniške ure od 8 do pol 1 in od 3 do 4.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE LJUBLJANA

preje

KRANJSKA HRANILNICA